

اداره کل تأمین اجتماعی استان

با سلام

در راستای شفاف سازی مقررات سازمانی، ایجاد وحدت رویه و بهبود مستمر و روزآمد در اصلاح، روان سازی و تلخیص کلیه بخشنامه ها و دستور العمل های مربوط به بازماندگان، با لحاظ چشم انداز سازمان در افق برنامه ۱۴۰۴ به عنوان سازمانی پایدار، پویا، چابک و سرآمد در پاسخگویی، با فرآیندهای هوشمند ارائه خدمات کیفی و بهنگام و رضایتمندی ذینفعان، توجه ادارات کل استان ها و واحدهای تابعه را به رعایت و اجرای دقیق مفاد این بخشنامه جلب می نماید.

فصل اول : قوانین مرتبط و تعاریف

۱) قوانین، آیین نامه ها ، دادنامه ها و تعاریف مرتبط بازماندگان تا کنون به شرح ذیل می باشد:

- ۱-۱ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ (ماده ۲، بند ج ماده ۴، مواد ۸۰ لغایت ۸۴)
- ۱-۲ قانون راجع به برقراری مستمری درباره بیمه شدگانی که به علت همکاری با نیروهای مسلح شهید یا معلول شده اند، مصوب ۱۳۶۰/۱۱/۱۸
- ۱-۳ قانون اصلاح تبصره ۲ ماده واحده قانون اجازه پرداخت وظیفه و مستمری وراثت کارمندان (مصوب ۱۳۳۸) و برقراری حقوق وظیفه در مورد فرزندان و نوادگان انانث، مصوب ۱۳۶۳/۱۰/۲
- ۱-۴ قانون حضانت از فرزندان مصوب ۱۳۶۴/۵/۶
- ۱-۵ قانون الحاق یک تبصره به بند یک ماده ۸۱ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۷۴/۶/۲۱
- ۱-۶ قانون اصلاح تبصره ۶ قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید، جانباز از کارافتاده و مفقودال اثر انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی، مصوب ۱۳۷۴/۹/۲۶
- ۱-۷ قانون اصلاح مواد ۴۳، ۴۴ و ۸۰ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۷۶/۷/۲۷
- ۱-۸ قانون اصلاح پاره ای از مقررات مربوط به حقوق بازنشستگی، بانوان شاغل، خانواده ها و سایر کارکنان مصوب ۱۳۷۹/۲/۱۳
- ۱-۹ قانون پرداخت مستمری به فرزندان زنان متوفی مشمول قانون تأمین اجتماعی و سایر صندوق های بازنشستگی مصوب ۱۳۸۶/۱۰/۵
- ۱-۱۰ قانون اصلاح تبصره ۳ اصلاح بند ۳ ماده ۸۰ قانون مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲۰

- ۱۱-۱ قانون الحاق یک تبصره به ماده ۸۰ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و... مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۸
- ۱۲-۱ قانون حمایت خانواده، مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۱ مجلس شورای اسلامی
- ۱۳-۱ قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بد سرپرست، مصوب ۱۳۹۲/۷/۱۰
- ۱۴-۱ قانون تعیین تکلیف تأمین اجتماعی اشخاصی که ده سال و کمتر حق بیمه پرداخت کرده اند، مصوب ۱۳۹۲/۷/۱۷
- ۱۵-۱ آیین نامه اجرایی قانون اصلاح تبصره ۲ ماده واحده قانون اجازه پرداخت وظیفه و مستمری وراثت کارمندان مصوب ۲۸ آذرماه ۱۳۳۸ و برقراری حقوق وظیفه در مورد فرزندان و نوادگان انان، مصوب ۱۳۶۴/۴/۲
- ۱۶-۱ آیین نامه اجرایی قانون الحاق یک تبصره به بند (۱) ماده (۸۱) قانون تأمین اجتماعی، مصوب ۱۳۷۵/۴/۶
- ۱۷-۱ آیین نامه اجرایی قانون حمایت خانواده، مصوب ۱۳۹۳/۱۱/۲۷
- ۱۸-۱ آیین نامه اجرایی قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست، مصوب ۱۳۹۴/۴/۱۴
- ۱۹-۱ دادنامه های شماره ۱۷۱-۱۷۰ مورخ ۱۳۸۱/۵/۲۷، شماره ۳۰۴ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۸، شماره ۱۳۹ مورخ ۱۳۹۰/۳/۳۰، شماره ۲۰۰ مورخ ۱۳۹۰/۵/۱۰، شماره ۸۱۷ مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۹، شماره ۶۳ مورخ ۱۳۹۴/۱/۳۱، شماره ۱۳۵ مورخ ۱۳۹۴/۲/۲۱، شماره ۷۹۴-۷۹۵ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۴ هیات عمومی دیوان عدالت اداری
- ۲۰-۱ خانواده بیمه شده: شخص یا اشخاصی هستند که به تبع بیمه شده از مزایای موضوع این قانون استفاده می کنند. (بند ۲ ماده ۲ قانون)
- ۲۱-۱ مستمری: عبارت از وجهی است که طبق شرایط مقرر در قانون تأمین اجتماعی به منظور جبران قطع تمام یا قسمتی از درآمد به بیمه شده و در صورت فوت او برای تأمین معیشت بازماندگان وی به آنان پرداخت می شود. (بند ۱۶ ماده ۲ قانون)

فصل دوم: موارد برقراری مستمری بازماندگان

بازماندگان واجد شرایط بیمه شده متوفی در یکی از حالات زیر استحقاق دریافت مستمری بازماندگان را خواهند داشت:

- ۱- در صورت فوت بیمه شده بازنشسته (بند ۱ ماده ۸۰ قانون)
  - ۲- در صورت فوت بیمه شده از کارافتاده کلی مستمری بگیر (بند ۲ ماده ۸۰ قانون)
  - ۳- در صورت فوت بیمه شده ای که در ده سال آخر حیات خود حداقل حق بیمه یکسال کار، مشروط بر اینکه ظرف آخرین سال حیات حق بیمه ۹۰ روز کار را پرداخت کرده باشد. (اصلاحیه بند ۳ ماده ۸۰ قانون)
- ۳-۱) چنانچه بیمه شده فاقد شرایط مقرر در این بند باشد ولی حداقل ۲۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه را قبل از فوت پرداخت کرده باشد. (تبصره ۲ اصلاحیه بند ۳ ماده ۸۰ قانون)
- ۳-۲) در صورتی که بیمه شده متوفی فاقد شرایط مقرر در این بند بوده لیکن دارای سابقه پرداخت حق بیمه بین ده تا بیست سال باشد. (تبصره ۳ اصلاحیه بند ۳ ماده ۸۰ قانون)

۳-۳) در صورتی که بیمه شده متوفی فاقد شرایط مقرر در این بند بوده لیکن دارای سابقه پرداخت حق بیمه بین یک تا ده سال باشد. (قانون تعیین تکلیف تأمین اجتماعی اشخاصی که ده سال و کمتر حق بیمه پرداخت کرده اند.)
۴- در مواردی که بیمه شده در اثر حادثه ناشی از کار یا بیماری های حرفه ای فوت نماید. (بند ۴ ماده ۸۰ قانون)

فصل سوم : بازماندگان واجد شرایط

بازماندگان واجد شرایط متوفی که استحقاق دریافت مستمری را خواهند داشت عبارتند از:

۵- عیال دائم بیمه شده متوفی

به موجب مفاد تبصره ذیل بند (۱) ماده ۸۱ قانون ؛ استحقاق عیال دائم بیمه شده متوفی در صورت ازدواج مجدد زائل می گردد لیکن حسب مفاد بند ۱ ماده ۴۸ قانون حمایت خانواده از تاریخ لازم الاجرا شدن قانون «۱۳۹۲/۲/۷» زوجه دائم متوفی از حقوق وظیفه یا مستمری وی برخوردار و ازدواج وی مانع دریافت حقوق مذکور نمی گردد.

۶- شوهر بیمه شده زن متوفی

مشروط بر اینکه اولاً تحت تکفل زن بوده و ثانیاً سن او از شصت سال متجاوز باشد و یا طبق نظر کمیسیون پزشکی موضوع ماده ۹۱ قانون تأمین اجتماعی از کارافتاده بوده و در هر حال مستمری دریافت ننماید.

۷- فرزند ذکور متوفی

به موجب مفاد بند (۲) ماده ۸۱ قانون در صورتی که سن وی کمتر از هیجده سال تمام بوده و یا منحصرأً به تحصیل اشتغال داشته یا به علت بیماری یا نقص عضو طبق گواهی کمیسیون پزشکی موضوع ماده ۹۱ قانون تأمین اجتماعی قادر به کار شناخته نشود ، استحقاق دریافت مستمری بازماندگان را داشته لیکن به استناد مفاد بند (۳) ماده ۴۸ قانون حمایت خانواده از تاریخ ۱۳۹۲/۲/۷ (تاریخ لازم الاجرا شدن قانون حمایت خانواده) حداکثر سن فرزند ذکور تا بیست سالگی (حداکثر ۱۹ سال تمام) تغییر و پس از آن منحصرأً در صورت اشتغال به تحصیل در مقاطع دانشگاهی تعیین گردیده و یا اینکه معلول از کارافتاده نیازمند شناخته شود .

۸- فرزند اناث متوفی

در صورتی که فاقد شغل و شوهر باشد.

۸-۱- نوادگان اناث متوفی

مشروط بر اینکه اولاً فاقد شغل و شوهر بوده و ثانياً احراز شود تحت کفالت اجداد خود بوده‌اند. (الحاقی مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۸)

۹- فرزند خوانده متوفی

در اجرای قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بد سرپرست مصوب ۱۳۹۲/۷/۱۰ مجلس محترم شورای اسلامی و آئین نامه اجرایی مصوب ۱۳۹۴/۴/۱۴ هیات محترم وزیران، فرزند خوانده در حکم فرزند حقیقی بوده و از کلیه حقوق و مزایای قانونی بهره مند خواهد گردید.

۱۰- پدر و مادر متوفی

در صورتی که اولاً تحت تکفل او بوده ثانیاً سن پدر از شصت سال و سن مادر از پنجاه و پنج سال تجاوز کرده باشد و یا آنکه به تشخیص کمیسیون پزشکی موضوع ماده ۹۱ قانون تأمین اجتماعی از کارافتاده باشند و در هر حال مستمری دریافت نمایند.

فصل چهارم : نحوه محاسبه مستمری

مستمری بازماندگان واجد شرایط بیمه شده متوفی به شرح ذیل محاسبه می گردد:

۱۱- در صورت فوت بیمه شده بازنشسته یا از کارافتاده کلی، بازماندگان واجد شرایط وی می توانند با رعایت مقررات زیر از مستمری مربوطه برخوردار شوند:

۱-۱) میزان مستمری قابل پرداخت حین الفوت مستمری بگیران بازنشسته یا از کارافتاده کلی به عنوان مستمری استحقاقی آنان تلقی و عیناً به میزان سهام مقرر در ماده ۸۳ قانون بین بازماندگان واجد شرایط تقسیم می گردد.

۱-۲) میزان مستمری سهم هر یک از بازماندگان از مجموع مستمری استحقاقی متوفی، از حاصل ضرب سهم آنان (وفق ماده ۸۳ قانون) در مستمری استحقاقی تقسیم بر مجموع سهام بازماندگان بدست خواهد آمد.

۱-۳) منظور از مستمری استحقاقی بیمه شده متوفی مستمری حین الفوت او می باشد.

۱-۴) در اجرای دادنامه ۱۳۹۹ مورخ ۱۳۹۰/۳/۳۰ هیات عمومی دیوان عدالت اداری صد در صد مستمری استحقاقی بین بازماندگان صرفنظر از تعداد آنها قابل پرداخت خواهد بود.

۱-۵) مجموع مستمری بازماندگان متوفی نباید از میزان مستمری استحقاقی متوفی تجاوز نماید، هر گاه مجموع مستمری از این میزان تجاوز کند سهم هر یک از مستمری بگیران به نسبت تقلیل داده می شود و در این صورت اگر یکی از مستمری بگیران فوت شود یا فاقد شرایط استحقاقی دریافت مستمری گردد سهم بقیه آنان با توجه به تقسیم بندی مذکور در ماده ۸۳ افزایش خواهد یافت و در هر حال بازماندگان بیمه شده از صد در صد مستمری بازماندگان متوفی استفاده خواهند کرد.

سازمان تأمین اجتماعی
مدیر عامل

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۵/۷۸۲۷
تاریخ: ۱۳۹۵/۰۸/۰۱
پوست: وارو

۶-۱۱) از آنجایی که تغییر مجموع سهام بازماندگان در مجموع مبلغ مستمری استحقاقی تغییری ایجاد نمی نماید لذا واحدهای اجرایی صرفاً می بایست نسبت به تعیین و تخصیص میزان سهم مستمری جدید هر یک از بازماندگان با رعایت ماده ۸۳ قانون از طریق صدور حکم تغییرات اقدام نمایند.

۱۲- در صورت فوت بیمه شده ای که در ۱۰ سال آخر حیات خود حداقل حق بیمه یکسال کار، مشروط بر اینکه ظرف آخرین سال حیات حق بیمه ۹۰ روز کار را پرداخت کرده باشد، بازماندگان واجد شرایط وی از مستمری که به شرح ذیل محاسبه می گردد بهره مند خواهند شد:

متوسط دستمزد ماهیانه $\times ۳۰ =$ دستمزد مشمول کسر حق بیمه ظرف ۷۲۰ روز قبل از تاریخ فوت یا شروع بیماری منجر به فوت
روزهای کارکرد ظرف ۷۲۰ روز قبل از تاریخ فوت یا شروع بیماری منجر به فوت

مستمری استحقاقی = $\frac{\text{سنوات پرداخت حق بیمه} \times \text{متوسط دستمزد ماهیانه}}{۳۰}$

۱-۱۲) چنانچه مستمری استحقاقی بیمه شده متوفی کمتر از حداقل دستمزد کارگر عادی در زمان برقراری باشد، مستمری قابل پرداخت به بازماندگان با رعایت ماده ۱۱۱ قانون (ترمیم مستمری استحقاقی تا حداقل دستمزد کارگر عادی) تعیین می گردد.

۲-۱۲) مستمری استحقاقی به دست آمده نباید از پنجاه درصد متوسط مزد یا حقوق ماهانه بیمه شده کمتر و از صد در صد آن بیشتر باشد، چنانچه مستمری استحقاقی محاسبه شده از شصت درصد متوسط مزد یا حقوق آنها کمتر باشد علاوه بر آن معادل ده درصد مستمری استحقاقی به عنوان کمک مشروط بر آنکه جمع مستمری و کمک از شصت درصد تجاوز نکند پرداخت خواهد شد.

۳-۱۲) بر اساس مصوبات مورخ ۱۳۷۲/۸/۱ و ۱۳۷۳/۲/۲۶ شورای عالی سازمان تأمین اجتماعی مبلغ مستمری از کارافتادگی جزئی ناشی از کار به عنوان قسمتی از دستمزد محسوب شده و در تعیین میزان مستمری بازماندگان مؤثر خواهد بود.

بنابراین هرگاه بیمه شده مشمول دریافت مستمری از کارافتادگی جزئی ناشی از کار، فوت نماید میزان مستمری متعلقه می بایست همانند یکی از عناوین حقوق و مزایای بیمه شده متوفی در محاسبات تبصره ۲ ماده ۷۲ قانون عیناً حسب مورد به دستمزد ماه ها و روزهای کارکرد بیمه شده افزوده شود. بدین معنا که مبلغ مستمری از کارافتادگی جزئی ناشی از کار به تنهایی قابل احتساب نبوده و در ایامی که متوفی فاقد کارکرد می باشد مؤثر نخواهد بود .

همچنین از آنجا که مبلغ مستمری از کارافتادگی جزئی ناشی از کار مشمول کسر حق بیمه نمی باشد لذا به هنگام احتساب آن به عنوان بخشی از دستمزد متوفی رعایت حداکثر حقوق و مزایای مشمول

شماره: ۱۰۰۰/۹۵/۷۸۲۷
تاریخ: ۱۳۹۵/۰۸/۰۱
پوست: وارو

کسر حق بیمه الزامی نیست بنابراین مبلغ مذکور می تواند مزاد بر حداکثر حقوق و مزایای مشمول کسر حق بیمه متوفی در زمان محاسبه متوسط دستمزد منظور گردد.

۱۳- در صورتی که بیمه شده متوفی فاقد شرایط مقرر در بند ۳ ماده ۸۰ قانون تأمین اجتماعی بوده ولی حداقل ۲۰ سال حق بیمه مقرر را قبل از تاریخ فوت پرداخت نموده باشد، بازماندگان واجد شرایط وی می توانند از مستمری بازماندگان (با رعایت ماده ۱۱۱ قانون) که به شرح زیر تعیین می گردد استفاده نمایند.

مجموع مزد و مزایای مشمول کسر حق بیمه

ظرف آخرین دو سال پرداخت حق بیمه

۲۴

متوسط دستمزد ماهیانه

=

سنوات پرداخت حق بیمه × متوسط دستمزد ماهیانه

۳۰

مستمری استحقاقی

=

۱۴- در صورت فوت بیمه شده ای که فاقد شرایط مقرر در بند ۳ ماده ۸۰ قانون بوده لیکن سابقه پرداخت حق بیمه آن بین ۱۰ تا ۲۰ سال باشد، بازماندگان واجد شرایط وی از تاریخ تصویب قانون اصلاح تبصره (۳) اصلاح بند (۳) ماده ۸۰ قانون (مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲۰) استحقاق دریافت مستمری متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه به نسبت سهام مقرر در ماده ۸۳ قانون تأمین اجتماعی را خواهند داشت که نحوه محاسبه مستمری آنان به شرح ذیل می باشد:

مجموع مزد و مزایای مشمول کسر حق بیمه

ظرف آخرین دو سال پرداخت حق بیمه

۲۴

متوسط دستمزد ماهیانه

=

سنوات پرداخت حق بیمه × متوسط دستمزد ماهیانه

۳۰

مستمری استحقاقی

=

۱-۱۴) محاسبه ریز دستمزد ملاک برقراری مستمری مشمولین فوق وفق تبصره ذیل ماده ۷۷ با رعایت ضوابط مقرر در ماده ۷۲ قانون صورت خواهد پذیرفت بنابراین چنانچه پس از اعمال دستمزد بر مبنای مذکور میزان مستمری متعلقه کمتر از حداقل مستمری قابل پرداخت طبق فرمول ذیل باشد؛ مبلغ مستمری به دست آمده تا حداقل مستمری موردنظر ترمیم خواهد گردید.

حداقل دستمزد سال فوت × سنوات پرداخت حق بیمه

۳۰

حداقل مستمری قابل پرداخت

=

۲-۱۴) چنانچه فوت بیمه شده ای قبل از تاریخ تصویب قانون اصلاح تبصره (۳) اصلاح بند (۳) ماده ۸۰ قانون (مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲۰) واقع شده باشد، در فرمول فوق الذکر به جای حداقل دستمزد سال فوت، حداقل

دستمزد سال ۱۳۸۶ ملاک عمل قرار می گیرد و پرداخت مستمری از تاریخ تصویب قانون (مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۲۰) صورت می پذیرد.

۱۵- مضمولین قانون تعیین تکلیف تأمین اجتماعی اشخاصی که ده سال و کمتر حق بیمه پرداخت کرده اند :

۱-۱۵) بازماندگان واجد شرایط بیمه شده متوفی که از تاریخ ۱۳۷۶/۷/۲۷ به بعد فوت شده اند، چنانچه فاقد شرایط مقرر در بند ۳ ماده ۸۰ قانون بوده و دارای سابقه پرداخت حق بیمه بین یک تا ده سال باشند و تا تاریخ لازم الاجرا شدن قانون مذکور (۱۳۹۲/۹/۱۱) از هیچ یک از تعهدات مقرر در قانون بهره مند نشده باشند، از تاریخ اخیرالذکر استحقاق دریافت مستمری متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه و به نسبت سهام مقرر در ماده ۸۳ قانون را خواهند داشت. شایان ذکر است عملکرد سازمان در اجرای این قانون طی دادنامه شماره ۷۹۴-۷۹۵ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۴ هیات عمومی دیوان عدالت اداری نیز مورد تایید قرار گرفته است.

۲-۱۵) پرداخت مزایای جانبی به بازماندگان مشمول قانون تعیین تکلیف تأمین اجتماعی اشخاصی که ده سال و کمتر حق بیمه پرداخت کرده اند به نسبت سنوات پرداخت حق بیمه می باشد.

۳-۱۵) ملاک محاسبه ریز دستمزد مبنای تعیین مستمری برقراری مضمولین قانون فوق ، تبصره ذیل ماده ۷۷ قانون تأمین اجتماعی با رعایت ضوابط مقرر در ماده ۷۲ قانون خواهد بود و حداقل مستمری قابل پرداخت به بازماندگان بیمه شده متوفی نیز بر مبنای مفاد ماده ۱۱۱ قانون تأمین اجتماعی ، حداقل دستمزد سال فوت بیمه شده و متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه به شرح ذیل می باشد.

$$\frac{\text{حداقل دستمزد سال فوت} \times \text{سنوات پرداخت حق بیمه}}{۳۰} = \frac{\text{مجموع مستمری استحقاقی}}{\text{بازماندگان}}$$

۴-۱۵) میزان سهم مستمری هر یک از بازماندگان واجد شرایط برابر است با :

$$\frac{\text{میزان سهم هر فرد} \times \text{مبلغ مستمری استحقاقی متوفی}}{\text{مجموع سهام بازماندگان}} = \text{میزان سهم مستمری هر یک از بازماندگان}$$

۵-۱۵) در مورد بیمه شدگانی که فوت آنان قبل از تصویب قانون فوق الذکر واقع شده حداقل دستمزد (سال تصویب قانون) ملاک محاسبه می باشد لیکن در مورد پرداخت غرامت مقطوع فوت به پدر و مادر تحت تکفل بیمه شده متوفی حداقل دستمزد زمان فوت ملاک محاسبه خواهد بود.

۱۵-۶) از آنجا که مطابق قانون همسران و فرزندان بیمه شده متوفی از دریافت مستمری به نسبت سنوات پرداخت حق بیمه بهره مند می شوند لیکن به پدر و مادر اشاره ای نشده است، بنابراین هر یک از والدین واجد شرایط کماکان از غرامت مقطوع فوت به نسبت سهام مقرر در قانون بر خوردار خواهند گردید.

۱۵-۷) توجه خواهند داشت که تا قبل از تصویب قانون مذکور (۱۳۹۲/۹/۱۱) بازماندگان واجد شرایط بیمه شده ای که از تاریخ ۱۳۸۶/۱۱/۲۰ (قانون اصلاح تبصره ۳ بند ۳ ماده ۸۰ قانون تأمین اجتماعی) به بعد فوت شده و دارای سابقه پرداخت حق بیمه بین یک تا ده سال بودند، استحقاق دریافت غرامت مقطوع فوت را بطور یکجا و به نسبت سهام مقرر در ماده ۸۳ قانون را دارا بودند.

غرامت مقطوع فوت = سنوات پرداخت حق بیمه × حداقل دستمزد مشمول کسر حق بیمه سال فوت

میزان سهم مستمری هر یک از والدین = $20\% \times$ غرامت مقطوع فوت
مجموع سهام بازماندگان واجد شرایط

به منظور محاسبه غرامت مقطوع فوت والدین بیمه شدگان متوفی صرفاً حداقل دستمزد زمان فوت ملاک محاسبه خواهد بود.

از آنجا که گواهی انحصار وراثت به عنوان سند اصلی و مهم در شناسایی بازماندگان قانونی متوفی از جمله والدین وی محسوب می گردد لذا واحدهای اجرائی موظفند قبل از پرداخت غرامت مقطوع فوت نسبت به اخذ انحصار وراثت اقدام نموده باشند.

غرامت مقطوع فوت مشمول کسر ۲٪ موضوع ماده ۸۹ قانون نبوده و عیناً قابل پرداخت می باشد.

۱۵-۸) با توجه به اینکه برقراری مستمری در اجرای قانون «تعیین تکلیف تأمین اجتماعی ...» متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه می باشد لذا واحدهای اجرائی در زمان برقراری مستمری مکلفند نسبت به اخذ اطلاعات لازم از بازماندگان متقاضی مطابق فرم پیوست شماره ۳، اقدام نمایند.

۱۶- در مواردی که بیمه شده بر اثر حادثه ناشی از کار یا بیماری های حرفه ای فوت نماید بدون در نظر گرفتن سابقه پرداخت حق بیمه، بازماندگان واجد شرایط وی طبق مقررات این بخشنامه استحقاق دریافت مستمری را خواهند داشت که نحوه محاسبه مستمری متعلقه همانند بند "۱۲" می باشد.

۱۷- نکات قابل توجه :

۱۷-۱) در احتساب سابقه پرداخت حق بیمه متوفی ظرف ده سال قبل از تاریخ فوت و نیز در آخرین سال حیات بیمه شده علاوه بر مدت کار و پرداخت حق بیمه ؛ مدت استفاده از غرامت دستمزد ایام بیماری و بارداری ،

مقرری بیکاری، دوران پرداخت حق بیمه به صورت اختیاری یا حرف و مشاغل آزاد (با در نظر گرفتن نرخ حق بیمه مؤثر) و مدت خدمت نظام وظیفه عمومی با رعایت ضوابط و مقررات قانونی مربوطه منظور خواهند شد.

۱۷-۲) مبنای سال کامل در محاسبات مربوط به برقراری مستمری بازماندگان، ۳۶۵ روز کامل می باشد بدیهی است از آنجا که در تعیین سنوات پرداخت حق بیمه متوفی، اجزای سال (ماه و روز) نیز در محاسبات مربوطه ملاک عمل می باشند لذا در این خصوص پس از تقسیم مدت بیمه پردازی متوفی (به روز) بر عدد ثابت ۳۶۵، مدت سابقه پرداخت حق بیمه مؤثر متوفی با احتساب سه رقم اعشار به عنوان کسری از سال به دست خواهد آمد.

۱۷-۳) هرچند مدت دریافت مقرری بیمه بیکاری، جزء سوابق پرداخت حق بیمه، متوفی محسوب می شود لیکن چنانچه متوفی در تمام دوره ۷۲۰ روز قبل از تاریخ فوت در حال دریافت مقرری بیکاری بوده باشد در فرآیند برقراری مستمری بازماندگان برای تعیین میانگین دستمزد ظرف ۷۲۰ روز، حقوق و مزایای ظرف ۷۲۰ روز قبل از تاریخ شروع مقرری بیمه بیکاری (حقوق و مزایای زمان اشتغال به کار متوفی) ملاک محاسبه قرار می گیرد.

فصل پنجم) نحوه تقسیم سهام

۱۸- مستمری بازماندگان به میزان سهام مقرر در ماده ۸۳ قانون بین بازماندگان واجد شرایط تقسیم می گردد :

۱۸-۱) میزان مستمری همسر بیمه شده متوفی معادل پنجاه درصد مستمری استحقاقی بیمه شده است و در صورتی که بیمه شده مرد دارای چند همسر دائم باشد مطابق تبصره بند ۱ ماده ۴۸ قانون حمایت خانواده مستمری به تساوی بین آنان تقسیم خواهد شد.

۱۸-۲) میزان مستمری هر فرزند بیمه شده متوفی معادل بیست و پنج درصد مستمری استحقاقی بیمه شده می باشد و در صورتی که پدر و مادر را از دست داده باشد سهم او دو برابر میزان مذکور خواهد بود.

از آنجا که میزان سهام فرزندان که والدین آنها فوت نموده اند به طور مضاعف (۵۰٪) محاسبه می گردد لذا در این خصوص واحدهای اجرائی به هنگام ثبت اطلاعات فرزندان در پایگاه اطلاعات هویتی مستمری بگیران موظفند وضعیت "نسبت" این قبیل فرزندان را حسب مورد "پسر بازمانده" یا "دختر بازمانده" ثبت نمایند.

توجه خواهند داشت که فرزند خوانده نیز به موجب قانون در حکم فرزند حقیقی بیمه شده بوده و همانند سایر فرزندان از سهام مربوطه برخوردار خواهد گردید. در این راستا واحدهای اجرائی می بایست به هنگام ثبت اطلاعات در پایگاه هویتی مستمری بگیران نسبت این قبیل فرزندان را حسب مورد «فرزند خوانده پسر» یا «فرزند خوانده دختر» ثبت نمایند.

۱۸-۲-۱) میزان مستمری هر نواده اناث بیمه شده متوفی در هر صورت معادل بیست و پنج درصد مستمری استحقاقی بیمه شده است. (الحاقی مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۸)

۳-۱۸) میزان مستمری هر یک از پدر و مادر بیمه شده متوفی معادل بیست درصد مستمری استحقاقی بیمه شده می باشد.

۴-۱۸) میزان مستمری سهم هر یک از بازماندگان از مجموع مستمری استحقاقی متوفی؛ از حاصل ضرب سهم وی در مستمری استحقاقی تقسیم بر مجموع سهام بازماندگان به دست خواهد آمد.

فصل ششم) مدارک و مستندات لازم جهت برقراری و صدور حکم مستمری

۱۹- مدارک ضروری :

۱-۱۹) درخواست بازماندگان متوفی مبنی بر تقاضای برقراری مستمری (طبق فرم پیوست شماره یک)

نظر به اینکه در برخی موارد آخرین محل اشتغال به کار بیمه شده متوفی در شهری به جز شهر محل سکونت وی می باشد لذا به جهت رضایتمندی بازماندگان و جلوگیری از مشکلات مربوط به تردد این افراد از محل سکونت تا آخرین شعبه دریافت کننده حق بیمه، ارائه درخواست بازماندگان به نزدیکترین شعبه محل سکونت آنان بلامانع بوده که در این صورت شعبه دریافت کننده درخواست می بایست پس از اخذ مدارک مورد نیاز، در کوتاه ترین زمان ممکن با انعکاس موضوع و ارسال مدارک به شعبه ذی ربط مراتب را تا حصول نتیجه نهایی از آخرین شعبه دریافت کننده حق بیمه متوفی پیگیری نماید.

۲-۱۹) اصل و تصویر تمام صفحات شناسنامه متوفی

۳-۱۹) اصل و تصویر کارت ملی متوفی

در مواردی که متوفی فاقد کارت ملی باشد، بازماندگان می بایست جهت اخذ کد ملی به اداره ثبت احوال یا دفاتر پیشخوان دولت (ارائه دهنده خدمات ثبت احوال) راهنمایی شوند.

۴-۱۹) اصل و تصویر گواهی وفات بیمه شده صادره از سوی سازمان ثبت احوال

برای جلوگیری از هر گونه سوء استفاده احتمالی توجه خواهند داشت که تاریخ فوت مندرج در برگ خلاصه فوت بایستی با کلیه مدارک و مستندات مربوطه از جمله جواز دفن صادره مطابقت داشته و صحت تاریخ فوت از هر حیث برای شعبه ذیربط روشن باشد در این ارتباط و هنگام تسلیم گواهی فوت برابر اصل شده صفحه آخر شناسنامه متوفی که مشخصات مرحوم در آن درج و ممهور به مهر اداره ثبت احوال مربوطه گردیده نیز از بازماندگان دریافت و در پرونده مربوطه نگهداری شود.

۵-۱۹) اصل و تصویر سند رسمی ازدواج دائم متوفی یا سند عادی ازدواج دائم که از سوی مراجع قضایی احراز اصالت شده باشد.

۶-۱۹) اصل و تصویر تمام صفحات شناسنامه افراد تحت تکفل واجد شرایط متوفی

۷-۱۹) اصل و تصویر کارت ملی افراد تحت تکفل واجد شرایط متوفی در مواردی که افراد مذکور فاقد کارت ملی باشند، می بایست جهت اخذ کد ملی به اداره ثبت احوال یا دفاتر پیشخوان دولت (ارائه دهنده خدمات ثبت احوال) راهنمایی گردند.

۸-۱۹) اصل و تصویر گواهی انحصار وراثت مهلت ارائه گواهی انحصار وراثت حداکثر ۹ ماه پس از سپری شدن از تاریخ فوت متوفی می باشد. توجه خواهند داشت عدم ارائه مدارک از سوی بازمانده یا بازماندگانی که وفق قانون تامین اجتماعی شرایط لازم جهت بهره مندی از مزایای مستمری مربوطه را دارا هستند لیکن بنا به دلایلی از جمله اختلافات خانوادگی از ارائه آن امتناع می ورزند، مانعی جهت برقراری مستمری سایر بازماندگان واجد شرایط نخواهد بود.

۹-۱۹) دریافت فیزیکی مدارک مندرج در این بند (به استثناء بند ۸-۱۹-انحصار وراثت) از مستندات لازم جهت برقراری و صدور حکم مستمری در شیوه ارائه خدمات غیرحضور برقراری مستمری بازماندگان حذف و صرفاً مدارک ضمیمه درخواست بازماندگان (با توجه به تعریف مدارک در سامانه خدمات غیر حضوری سازمان) ملاک عمل خواهد بود. (الحاقی مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۸)

۲۰- مدارک حسب ضرورت:

۱-۲۰) گواهی اشتغال به تحصیل دانشگاهی معتبر و تأیید شده از سوی مراجع ذی صلاح در خصوص فرزندان ذکور بالای ۱۹ سال

۲-۲۰) اصل نظریه کمیسیون پزشکی مبنی بر ازکارافتادگی کلی فرزندان ذکور

۳-۲۰) اصل و تصویر طلاق نامه فرزندان و نوادگان اناث (الحاقی مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۸)

با عنایت به صراحت قانونی دائر بر اینکه نفقه مطلقه رجعیه در زمان عده بر عهده شوهر است و شوهر در این ایام امکان رجوع به زن را دارد لذا برخورداری زوجه از مزایای قانونی تا زمان ارائه طلاق نامه قطعی حاکی از سپری شدن مدت عده و عدم رجوع شوهر، امکان پذیر نمی باشد.

۴-۲۰) تعهد نامه فرزندان و نوادگان اناث مبنی بر نداشتن شغل و شوهر (طبق فرم پیوست شماره ۲) (الحاقی مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۸)

۴-۲۰-۴) نظر به فراهم گردیدن امکان ارائه تعهدنامه غیرحضور فرزندان و نوادگان اناث بازماندگان، در مواردی که فرزند، فرزندخوانده و نواده اناث مرحوم/مرحومه در زمره متقاضیان دریافت مستمری بازماندگان قرار دارد و ملزم به ارائه فرم ادعا و تعهد نامه می باشد، می تواند با ایجاد حساب کاربری نسبت به تکمیل فرم مذکور به صورت غیرحضور در سامانه خدمات الکترونیک سازمان اقدام نماید. (الحاقی مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۸)

نکته: با توجه به صدور دستوراداری کنترل مکانیزه وضعیت ازدواج و طلاق به شماره ۱۰۰۰/۹۹/۸۲۵۶ مورخ ۱۳۹۹/۰۹/۱۱ و اخذ تاریخ واقعه ازدواج فرزندان و نوادگان اناث از سازمان ثبت احوال، تکمیل فرم تعهدنامه و اخذ آدرس و مشخصات تماس از فرزند، فرزندخوانده و نواده اناث بازماندگان، به صورت سالیانه می باشد.

۲۰-۵) تعهد نامه هر یک از بازماندگان متوفی (به استثنای همسر متوفی) مبنی بر عدم دریافت هرگونه مستمری بازنشستگی، از کارافتادگی و وظیفه یا وجوه دیگر از سازمان یا هر یک از صندوق های بیمه و بازنشستگی کشور (طبق فرم پیوست شماره ۴)

۲۰-۶) اصل وکالتنامه محضری از بازماندگان به منظور پرداخت مستمری در وجه احدی از بازماندگان واجد شرایط (انجام کنترل های یکساله به منظور اطمینان از احراز شرایط الزامی است) بازماندگان واجد شرایط می توانند با حضور در شعبه و ارائه وکالت نامه (طبق فرم پیوست شماره ۵) احدی از بازماندگان واجد شرایط را به عنوان وکیل و دریافت کننده مجموع سهام مستمری بازماندگان تعیین نمایند. وکالتنامه هائی که به این روش صادر می شوند می بایست سالیانه با حضور موکلین در شعبه تجدید گردند.

۲۰-۷) با توجه به قانون حضانت فرزندان صغیر یا محجور به مادران آنها مصوب ۱۳۶۴/۵/۶ و ماده ۴۳ قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۱، حضانت فرزندان صغیر برعهده مادر آنها می باشد لیکن در صورتی که از سوی مراجع قضائی ذی صلاح حکم رد صلاحیت مادر صادر و سرپرستی فرزندان متوفی به فردی دیگر سپرده شده باشد اخذ تصویر حکم مبنی بر رد صلاحیت مادر و حکم سرپرستی یا قیم نامه از سرپرست یا قیم فرزندان الزامی است.

۲۰-۸) رای سرپرستی آزمایشی و یا قطعی جهت فرزند خواندگان

۲۰-۹) تصویر گواهی رشد (در صورت صدور از سوی مراجع قضائی ذی صلاح)

۲۰-۱۰) اصل نظریه کمیسیون پزشکی مبنی بر از کارافتادگی والدین یا شوهر بیمه شده زن متوفی
۲۰-۱۱) مدارک احراز وقوع حادثه ناشی از کار در مواردی که علت فوت بیمه شده بر اثر وقوع حادثه بوده است (شامل: گزارش وقوع حادثه و گزارش بررسی حادثه، کروکی و گزارش پلیس راه در مورد تصادفات منجر به فوت ، گزارش مقامات انتظامی، گزارش بازرس کار، گواهی پزشکی قانونی و ...)

۲۰-۱۲) تایید پروانه اشتغال به کار معتبر و یا گواهی صریح اداره کل اشتغال اتباع خارجی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در مورد اتباع خارجی مبنی بر بلامانع بودن اشتغال بیمه شده متوفی در کارگاه و مشاغل مربوطه از سوی واحد نامنویسی و حسابهای انفرادی

۲۰-۱۳) اصل مدارک مربوط به کفالت والدین

نکته : واحد امور فنی مستمریها موظف است تصویر مستندات یادشده را پس از کنترل و تطبیق با اصل اسناد و مهر نمودن به مهر برابر با اصل، در پرونده مستمری ضبط و اصل اسناد را به بازماندگان اعاده نماید. ضروری

سازمان تأمین اجتماعی
مدیر عامل

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۵/۷۸۲۷

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۸/۰۱

پوست: وارو

است از این پس با توجه به اقداماتی که سازمان در زمینه تشکیل پرونده الکترونیک در دست اقدام دارد واحدهای اجرائی جهت برابر اصل نمودن مدارک مأخوذه از مهری که نمونه آن در ذیل آمده است استفاده نمایند.

این تصویر برابر با اصل ابرازی می باشد
این تصویر برابر با اصل ابرازی می باشد
نام کارمند واحد (مثلاً: علی عزیزاده) - سمت (مثلاً: کارشناس مستمری) - کارشناس مستمری - علی عزیزاده - کارشناس مستمری
تاریخ تأیید ..... تاریخ تأیید: ۱۳۹۴/۲/۱۴

درج نام، نام خانوادگی و سمت کارمند واحد امور فنی مستمری ها که مسئولیت کنترل مدارک را بر عهده دارد طبق مهر نمونه الزامی است. ضمناً ضروری است مهر مورد نظر حداکثر در ابعاد (۳*۶) سانتی متر تهیه شود.

۱۴-۲۰) نظریه (واحد اجرایی، استانی و ستادی) مربوط به تایید/عدم تایید کفالت نوادگان اناث. (الحاقی مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۸)

فصل هفتم) نحوه برقراری مستمری بازماندگان

۲۱- برقراری مستمری بازماندگان مستمری بگیر بازنشسته و از کار افتاده کلی متوفی

۱-۲۱) اخذ اسناد و مدارک مورد نیاز مطابق با موارد مندرج در " فصل ششم " این بخشنامه از بازماندگان با توجه به اینکه تاریخ فوت بیمه شدگان و مستمری بگیران متوفی به صورت خودکار از پایگاه اطلاعات سازمان ثبت احوال فراخوان و مستقیماً در پایگاه اطلاعات شعبه ذیربط درج و مبنای ارائه حمایت ها قرار خواهد گرفت لذا ضروری است در صورت مشاهده هر گونه مغایرت بین تاریخ درج شده در سیستم با اسناد و مدارک ارائه شده توسط بازماندگان، ابتدا از درج صحیح اطلاعات هویتی متوفی (علی الخصوص تاریخ تولد و شماره ملی) اطمینان حاصل نموده و در صورت نیاز بازماندگان را جهت رفع مغایرت و اصلاح اطلاعات به اداره ثبت احوال یا دفاتر پیشخوان دولت (ارائه دهنده خدمات ثبت احوال) راهنمایی نمایند.

۲-۲۱) کنترل ، بازبینی و عندالزوم ثبت اطلاعات هویتی متوفی و بازماندگان متقاضی دریافت مستمری در سیستم مکانیزه نامنویسی و حسابهای انفرادی شعبه.

در صورت مشاهده هرگونه مغایرت در ثبت اطلاعات هویتی افراد ، قبل از هرگونه اقدام در زمینه برقراری مستمری، واحد نامنویسی و حسابهای انفرادی شعبه موظف به اصلاح یا ثبت اطلاعات دقیق هویتی افراد در سیستم مکانیزه شعبه خواهند بود. در هر حال صدور حکم تبدیلی و پرداخت مستمری منوط به تکمیل اطلاعات هویتی افراد در سیستم مکانیزه شعبه می باشد.

از آنجا که پس از ثبت اطلاعات در سیستم مکانیزه مستمریها امکان هرگونه تغییر در اطلاعات هویتی و احکام مستمری به سهولت امکان پذیر نمی باشد لذا کاربران سیستم مکلفند تا در ثبت و کنترل اطلاعات پرونده های مستمری اعم از اطلاعات هویتی افراد و اطلاعات احکام نهایت دقت را معمول دارند.

سازمان تامین اجتماعی
مدیرعامل

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۵/۷۸۲۷

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۸/۰۱

پوست: وارو

۳-۲۱) وضعیت پرداخت مستمری و سایر مزایای متعلقه به متوفی مربوط به قبل و بعد از تاریخ فوت مستمری بگیر و مبالغ برگشت شده از مبادی پرداخت به منظور محاسبه و تعیین تکلیف مطالبات متوفی از سازمان (ماترک) یا مطالبات سازمان از متوفی بابت مبالغ اضافه پرداخت شده به وی، کنترل و بررسی گردد.

۴-۲۱) در صورت تکمیل و تأیید مدارک و اسناد ارائه شده به سازمان و پس از ثبت اطلاعات مورد نیاز در سیستم مکانیزه مستمریها؛ حکم برقراری مستمری بازماندگان با فراخوان اطلاعات پرونده مستمری بازنشستگی یا از کارافتادگی کلی و اطلاعات جدید ثبت شده در سیستم، طبق فرمت پیش بینی شده در سیستم مکانیزه تهیه گردیده و پس از کنترل و امضاء توسط کارکنان و مسئولین ذیربط ثبت دفتر شعبه شده و در نهایت نسبت به تخصیص شماره مستمری اقدام خواهد شد.

۵-۲۱) پس از صدور حکم برقراری مستمری، تصویر حکم مزبور جهت اطلاع و آگاهی بازماندگان از اقدامات به عمل آمده، به ایشان ارائه خواهد شد. پس از آن بازماندگان می توانند احکام افزایش سالیانه مستمری و فیش مستمری ماهیانه خود را رأساً از طریق سایت رسمی سازمان دریافت نمایند.

۶-۲۲) به منظور طبقه بندی اطلاعات پرونده های مستمری تبدیلی در پایگاه اطلاعات هویتی مستمری بگیران واحدهای اجرائی موظفند صرفاً از کدهای اساس برقراری ذیل استفاده نمایند:

ردیف	کد اساس	عنوان	توضیح
۱	۱۵۴۰۰	تبصره الحاقی به ماده ۸۰ قانون مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۸ (بازنشسته و از کارافتاده کلی غایب)	بازنشسته و از کارافتاده کلی غایب (بخشنامه ۵۵ مستمریها)
۲	۱۵۶۰۰	بند (۱) ماده ۸۰ قانون تامین اجتماعی (فوت بازنشسته)	بازنشستگی عادی تبدیل شده به مستمری بازماندگان
۳	۱۵۶۰۱	بند (۲) ماده ۸۰ قانون اجتماعی (فوت از کارافتاده کلی)	از کارافتادگی کلی (اعم از ناشی یا غیر ناشی از کار) تبدیل شده به مستمری بازماندگان
۴	۱۵۳۱۴	بند ۴ بخشنامه ۴۷/۱ مستمریها	بازنشستگی تبدیل شده به مستمری بازماندگان
۵	۱۵۶۲۱	بند ۴ بخشنامه ۵۶ مستمریها	بازنشستگی تبدیل شده به مستمری بازماندگان
۶	۱۵۶۲۳	بند (۹۱) قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور - بند ۴ بخشنامه ۵۶/۲ مستمریها	بازنشستگی تبدیل شده به مستمری بازماندگان
۷	۱۵۶۲۴	بند (۶۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور	بازنشستگی تبدیل شده به مستمری بازماندگان
۸	۱۵۶۲۶	قانون تعیین تکلیف تأمین اجتماعی ... (فوت بازنشسته یا از کارافتاده)	بازنشستگی تبدیل شده به مستمری بازماندگان

پرونده های مستمری که دارای کد اساس برقراری ۱۵۶۲۳، ۱۵۶۲۴ و ۱۵۶۲۶ می باشند به نسبت سنوات پرداخت حق بیمه از مزایای جنبی بهره مند خواهند گردید.

۲۲) برقراری مستمری بازماندگان بیمه شدگان متوفی

۲۲-۱) واحد امور فنی مستمری های شعبه ذیربط موظف است پس از اخذ اصل و تصویر اسناد و مدارک مورد نیاز (مندرج در " فصل ششم" این بخشنامه) و درخواست برقراری مستمری از بازماندگان (طبق فرم پیوست شماره یک) و کلیه مدارک و مستندات از بازماندگان واجد شرایط در اسرع وقت ریز دستمزد و سوابق پرداخت حق بیمه متوفی را از واحد مربوطه استعلام نماید.

۲۲-۲) کنترل و ثبت اطلاعات هویتی متوفی و بازماندگان متقاضی دریافت مستمری بازماندگان در سیستم مکانیزه نامنویسی و حساب های انفرادی شعبه و سایر اقدامات پیشگفت

۲۲-۳) استعلام مکانیزه مدت سابقه پرداخت حق بیمه متوفی از واحد نامنویسی و حساب های انفرادی شعب واحد نامنویسی و حساب های انفرادی شعبه موظف است در کوتاه ترین زمان ممکن نسبت به گردآوری، تجمیع و اعلام نهائی مدت سابقه پرداخت حق بیمه متوفی بر اساس نرخ حق بیمه موثراقدام نماید.

۲۲-۴) واحد درآمد حق بیمه موظف است در صورت استعلام واحد نامنویسی و حساب های انفرادی نسبت به اعلام پاسخ در حداقل زمان ممکن اقدام نماید. بدیهی است در مواردی که بدهی کارگاه مربوطه در مرحله برآوردی است می بایست موضوع را خارج از نوبت مورد رسیدگی قرار داده و در اسرع وقت نتیجه را اعلام نماید.

۲۲-۵) کلیه شعب سازمان می بایست در اسرع وقت از تاریخ وصول استعلام شعبه مبدأ نسبت به اعلام سوابق پرداخت حق بیمه متوفی به شعبه مربوطه اقدام نمایند.

۲۲-۶) به منظور محاسبه میزان مستمری استحقاقی متوفی ریز دستمزد بیمه شده به هنگام اعلام سوابق پرداخت حق بیمه ، به صورت هوشمند استخراج و اعلام می گردد .

۲۲-۷) پس از اعلام سابقه ، واحد امور فنی مستمری ها موظف است سابقه و ریز دستمزد موثر در برقراری مستمری بازماندگان را از هر حیث از جمله نرخ حق بیمه کنترل و از صحت آنها اطمینان حاصل نماید.

۲۲-۸) سوابق پرداخت حق بیمه با نرخ ۱۲٪ آن دسته از بیمه شدگان که قبل از احراز شرایط بازنشستگی فوت می نمایند در احراز شرایط قانونی جهت بهره مندی از مزایای مستمری بازماندگان منظور نخواهد شد و صرفا سوابق پیشگفت در تعیین میزان مستمری (صرفا میزان تاثیر سوابق مذکور) لحاظ خواهد گردید. (الحاقی مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۸)

۲۲-۹) در مواردی که فوت بیمه شده به علت بیماری رخ داده باشد واحد های اجرایی موظفند از اشتغال به کار بیمه شده علی الخصوص در ماههای پایانی حیات اطمینان حاصل نمایند.

۲۲-۱۰) پس از اعلام سوابق پرداخت حق بیمه و کنترل همه جانبه اطلاعات و مدارک و انجام بررسی های لازم در زمینه برقراری مستمری بازماندگان از سوی واحد امور فنی مستمری ها ، حکم برقراری مستمری

بازماندگان طبق فرمت پیش بینی شده در سیستم مکانیزه مستمری ها تهیه گردیده و پس از کنترل و امضاء توسط مسئولین ذی ربط ثبت دفتر شعبه شده و در نهایت نسبت به تخصیص شماره مستمری اقدام خواهد گردید.

۱۱-۲۲) اخذ اسناد و مدارک مرتبط با حادثه ناشی از کار مندرج در فصل پنجم این بخشنامه الزامی است.
۱۲-۲۲) در صورتی که مقصر حادثه کارفرما باشد، اجرا و پیگیری موضوع ماده ۶۶ قانون تأمین اجتماعی الزامی است.

۱۳-۲۲) در اجرای تبصره (۱) ماده واحده قانون « تعیین تکلیف تأمین اجتماعی اشخاصی که ده سال و کمتر حق بیمه پرداخت کرده اند» در صورتی که بیمه شده متوفی صرفاً دارای همسر و فرزند باشد، حکم برقراری مستمری بازماندگان و چنانچه صرفاً دارای والدین تحت تکفل باشد حکم غرامت مقطوع فوت و در صورتی که علاوه بر همسر و فرزند دارای والدین واجد شرایط تحت تکفل باشد همزمان حکم مستمری بازماندگان و حکم غرامت مقطوع فوت صادر خواهد شد.

احکام مستمری بازماندگان مشمولین این قانون همواره با در نظر گرفتن میزان سهام کلیه افراد اعم از همسر، فرزند و والدین متوفی براساس ماده ۸۳ قانون محاسبه و صادر خواهد شد با این تفاوت که صرفاً همسر و فرزندان متوفی به نسبت سهام مقرر در قانون از مستمری بازماندگان بهره مند خواهند گردید.
در زمان صدور احکام و محاسبه غرامت مقطوع فوت میزان سهام کلیه افراد اعم از همسر، فرزند و والدین متوفی براساس سهام مقرر در ماده ۸۳ قانون اعمال خواهد شد لیکن صرفاً والدین متوفی به نسبت سهام خود از غرامت مقطوع فوت بهره مند خواهند شد. پس از صدور سند و پرداخت مبلغ غرامت مقطوع فوت به والدین، اقدام دیگری در ارتباط با آن متصور نمی باشد.

طبق مفاد تبصره (۲) ماده واحده قانون تعیین تکلیف ...، تأمین هزینه های ناشی از اجرای این قانون برعهده دولت بوده لذا مراتب هم زمان با صدور حکم مستمری، جهت نگهداری حساب و استفاده در بیلان هر سال مالی و پیگیری های بعدی مطالبات سازمان، از طریق سیستم مکانیزه مستمری ها به واحد حسابداری شعبه منتقل می گردد.

۱۴-۲۲) به منظور طبقه بندی اطلاعات پرونده های مستمری بازماندگان، در پایگاه اطلاعات هویتی مستمری بگیران واحدهای اجرائی موظفند صرفاً از کدهای اساس برقراری ذیل استفاده نمایند :

ردیف	کد اساسی	عنوان
۱	۱۵۳۱۶	قانون پرداخت مستمری به فرزندان زنان متوفی مشمول قانون تأمین اجتماعی و سایر صندوق های بازنشستگی مصوب ۱۳۸۶/۱۰/۵
۲	۱۵۳۱۷	قانون اصلاح تبصره ۳ بند ۳ ماده ۸۰ قانون (پرداخت مستمری به نسبت سنوات - بخشنامه ۲۴/۳)
۳	۱۵۳۱۸	غرامت مقطوع فوت جهت مشمولین قانون تعیین تکلیف .... - بخشنامه ۶۵/۱ مستمری ها
۴	۱۵۶۰۲	اصلاحیه بند (۳) ماده ۸۰ قانون (فوت بیمه شده)
۵	۱۵۶۰۳	تبصره (۲) اصلاحیه بند ۳ ماده ۸۰ قانون (۲۰ سال سابقه)
۶	۱۵۶۰۷	بند ۴ ماده ۸۰ قانون (حادثه ناشی از کار یا بیماری حرفه ای)
۷	۱۵۶۲۲	مشمولین بند ۲ بخشنامه ۵۰ مستمریها (زن بازنشسته یا از کار افتاده کلی)
۸	۱۵۶۲۵	قانون تعیین تکلیف تأمین اجتماعی ... - بخشنامه ۶۵/۱ مستمری ها (فوت بیمه شده)

۲۳) برقراری مستمری بازماندگانی که بیش از دو سال بعد از تاریخ فوت بیمه شده مراجعه نداشته اند

به منظور برقراری مستمری اینگونه بازماندگان علاوه بر اخذ مدارک و مستندات لازم جهت برقراری و صدور حکم (موضوع فصل ششم این بخشنامه) مدارک ذیل به انضمام پرونده فنی بیمه شده متوفی جهت اتخاذ تصمیم از سوی شعب ذیربط می بایست به اداره کل استان مربوطه ارسال گردد:

۱- ۲۳) تأیید کلیه سوابق پرداخت حق بیمه توسط مسئولین ذیربط

۲- ۲۳) اخذ پرونده پزشکی متوفی و تطبیق آن با علت و تاریخ فوت متوفی (در صورتی که فوت بیمه شده در زمان بستری و در بیمارستان اتفاق افتاده باشد)

۳- ۲۳) بررسی وضعیت و صحت اشتغال به کار متوفی در طول مدت پرداخت حق بیمه علی الخصوص در سالهای انتهایی قبل از تاریخ فوت بیمه شده

۴- ۲۳) اخذ اقرارنامه مکتوب از بازماندگان در خصوص علت تأخیر در مراجعه ایشان به سازمان به انضمام تصویر مدارک و مستندات مورد ادعا

لازم بذکر است رعایت مراتب پیشگفت در زمان برقراری مستمری بازماندگان بیمه شدگان متوفی مشمول قانون تعیین تکلیف .... موضوعیت نخواهد داشت.

۲۴) برقراری مستمری بازماندگان بیمه شدگان شهید

سازمان تأمین اجتماعی
مدیرعامل

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۵/۷۸۲۷

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۸/۰۱

پیوست: وارو

چنانچه بیمه شدگان متوفی مشمولین قوانین موضوع بندهای ۱-۲ و ۱-۶ این بخشنامه در راه به ثمر رساندن انقلاب اسلامی، حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی، شرکت در عملیات جنگی و ... به تشخیص و تأیید بنیاد شهید و امور ایثارگران به عنوان شهید معرفی شوند، واحدهای اجرائی موظفند به ترتیب ذیل اقدام نمایند:

۱-۲۴) اخذ کلیه اسناد و مدارک مورد نیاز از بازماندگان شهید طبق موارد مندرج در فصل ششم این بخشنامه

۲-۲۴) اخذ مدارک مرتبط با شهادت بیمه شده از جمله تأیید گواهی شهادت از سوی بنیاد شهید و امور ایثارگران محل سکونت بازماندگان (طبق فرم پیوست شماره ۶)

۳-۲۴) ارسال مدارک مرتبط با شهادت بیمه شده پس از کنترل و بررسی لازم از سوی اداره کل استان ذیربط به اداره کل امور فنی مستمری ها

۴-۲۴) انجام مکاتبات لازم از سوی اداره کل امور فنی مستمری ها با بنیاد شهید و امور ایثارگران مرکز به منظور تأیید شهادت بیمه شده

۵-۲۴) صدور حکم برقراری مستمری بازماندگان شهید توسط شعبه مربوطه پس از تأیید شهادت بیمه شده از سوی بنیاد شهید و امور ایثارگران مرکز و اخذ مجوز صدور حکم، تخصیص کد اساس برقراری و هماهنگی لازم با شرکت مشاور مدیریت و خدمات ماشینی تأمین از طرف اداره کل امور فنی مستمری ها

۶-۲۴) میزان مستمری بازماندگان مشمول برابر است با یک بیست و چهارم جمع حقوق و مزایای ماخذ کسر حق بیمه ظرف آخرین دو سال پرداخت حق بیمه. در مواردی که سابقه پرداخت حق بیمه مشمولین قبل از تاریخ شهادت کمتر از دو سال باشد، میزان مستمری قابل پرداخت عبارت است از جمع مزد یا حقوق و مزایای ماخذ کسر حق بیمه تقسیم بر روزهای کارکرد ضرب در سی.

۷-۲۴) کد اساس برقراری مستمری بیمه شدگان شهید " ۱۵۷۰۵ " با موضوع " شهادت به منظور حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی " می باشد.

۸-۲۴) توجه خواهند داشت که انجام تمامی کنترل های لازم به منظور اطمینان از احراز شرایط بازماندگان مورد نظر از مزایای مستمری مربوطه (بررسی حیات و ممات، ازدواج و طلاق، اشتغال و...) همانند سایر مستمری بگیران بر عهده واحدهای اجرائی مربوطه خواهد بود.

۹-۲۴) در اجرای بند (ج) ماده واحده « قانون اصلاح تبصره ۶ قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید ... مصوب ۱۳۷۲/۶/۳۰ » سازمان موظف است اعتبارات ناشی از اجرای این قانون را (به استثناء بیمه شدگان شهید وزارت نفت ایران، شرکتهای ملی نفت، گاز، پتروشیمی، پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران) هر ماهه در اختیار بنیاد شهید انقلاب اسلامی قرار دهد تا از طریق بنیاد مزبور به بازماندگان واجد شرایط پرداخت گردد.

بدین منظور لازم است لیست پرداخت مستمری بازماندگان شهدا را از سایر لیست های پرداخت مستمری منفک و تحویل بنیاد شهید نموده و چک معادل تعهدات قانونی را به حساب شماره ۹۰۰۰۴ بانک ملی شعبه شاهد تهران (کد ۷۶۰) به نام بنیاد شهید مرکز واریز نمایند. پس از تحویل لیست و واریز وجه به ترتیب فوق، مسئولیت پرداخت مستمری به بازماندگان شهدا و هر گونه اتفاقات بعدی به عهده بنیاد شهید می باشد.

حسب توافقات بعمل آمده بنیاد شهید انقلاب اسلامی نیز می بایست به گونه ای برنامه ریزی و عمل نماید که وجوه دریافتی بابت مستمری هر ماه را حداکثر تا پایان همان ماه بر اساس لیست هایی که از سوی شعب ارائه گردیده به مستمری بگیران پرداخت نماید و حداکثر تا پایان دو ماه بعد مراتب پرداخت مستمری را کتباً اعلام نماید و چنانچه مستمری و مزایای مربوطه افراد به هر علت پرداخت نشده باشد، آن را طی یک فقره چک به شعبه سازمان بازپس دهد.

۲۵) برقراری مستمری بازماندگان مشمول قانون بیمه بازنشستگی، فوت و از کارافتادگی بافندگان قالی، قالیچه،

کلیم و زیلو:

۱- ۲۵) در صورت فوت بیمه شدگانی که سوابق بیمه پردازی آنان در قالب قانون بیمه بازنشستگی، فوت و از کارافتادگی بافندگان قالی، قالیچه، گلیم و زیلو مصوب ۱۳۷۶/۹/۱۱ (با نرخ ۱۴٪) باشد، تشخیص استحقاق و احراز شرایط استفاده از مستمری بازماندگان عیناً تابع قانون تأمین اجتماعی می باشد. متوسط دستمزد مبنای محاسبه بر اساس دستمزد خاص این قبیل افراد که مأخذ کسر حق بیمه قرار گرفته (نصف حداقل دستمزد کارگر عادی)، با رعایت ضوابط مقرر در تبصره ۲ ماده ۷۲ قانون تعیین و مبلغ مستمری نیز بر اساس ماده ۷۲ قانون و تغییرات بعدی آن می باشد. مجموع مستمری قابل پرداخت در هر حال نباید از مبنای محاسبه حق بیمه در زمان برقراری بیشتر و از ۲/۳ آن کمتر باشد.

۲- ۲۵) باعنایت به مفاد ماده ۱۰ آئین نامه اجرائی قانون بیمه های اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه دار (کددار) مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی چنانچه بیمه شده نسبت به پرداخت مابه التفاوت متعلقه اقدام نماید، در این صورت پذیرش کل مدت سابقه وی در احراز شرایط و تعیین میزان مستمری بازماندگان ملاک عمل می باشد و در صورت عدم پرداخت ما به التفاوت حق بیمه، صرفاً پنجاه درصد سنوات پرداخت حق بیمه متوفی در احراز و تعیین میزان مستمری مربوطه موثر خواهد بود. بدیهی است چنانچه با لحاظ سابقه مذکور، بیمه شده شرایط لازم را احراز نماید، بازماندگان وی در راستای قانون صدرالاشاره و مطابق با قانون تأمین اجتماعی از مزایای مستمری مربوطه بهره مند خواهند گردید.

۳-۲۵) سوابق پرداخت حق بیمه مازاد سنی صرفاً به منظور فراهم نمودن زمینه ورود قالیبافان و تعیین میزان مزایای قانونی مربوطه پیش بینی گردیده است لذا تأثیری در احراز شرایط برقراری مستمری بازماندگان نخواهد داشت.

۴-۲۵) بازماندگان بیمه شدگان مشمول قانون بافندگان قالی، قالیچه، گلیم و زیلو مصوب ۱۳۷۶/۹/۱۱ در صورت برقراری مستمری بازماندگان، استحقاق بهره مندی از حمایت درمان را نداشته و از مستمری آنان هیچگونه مبلغی جهت درمان (۲٪ موضوع ماده ۸۹ قانون و یا سرانه) کسر نمی گردد.

۵-۲۵) سابقه بیمه پردازی مشمولین قانون بیمه های اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش و شاغلان صنایع دستی شناسه دار کامل بوده و تابع شرایط عام قانون تأمین اجتماعی می باشد.

۲۶) برقراری مستمری در اجرای آرای دیوان عدالت اداری

جهت طبقه بندی اطلاعات پرونده مستمری بیمه شدگان متوفایی که احراز شرایط برقراری مستمری بازماندگان ایشان براساس آرای دیوان عدالت اداری یا سایر مراجع قضائی ذیصلاح صورت می پذیرد واحدهای اجرائی موظفند در پایگاه اطلاعات مستمری بگیران صرفاً از کد اساس برقراری "۱۵۸۵۰" با عنوان "آراء صادره از سوی مراجع قضائی" استفاده نمایند.

توجه خواهند داشت مفاد دادنامه های صادره از سوی شعب بدوی دیوان عدالت اداری قابل اعتراض بوده و دادنامه های تجدید نظر قطعی و لازم الاجرا می باشند.

بدیهی است هرگونه ابهام در مورد نحوه اجرای آرا می بایست از طریق حوزه حقوقی اداره کل استان و یا ستاد مرکزی مرتفع گردد.

فصل هشتم) تغییرات مستمری بازماندگان

۲۷) صدور حکم تغییرات بازماندگان در موارد ذیل صورت می پذیرد:

۱-۲۷) افزایش یا کاهش سابقه پرداخت حق بیمه یا دستمزد متوفی
تغییرات در میزان سابقه پرداخت حق بیمه و دستمزد بیمه شده متوفی (اعم از کاهش یا افزایش سابقه یا دستمزد) ضرورتاً باید بر اساس مستندات قانونی و معتبر که به تأیید مسئولین ذیربط در شعبه رسیده، صورت پذیرد.

۲-۲۷) افزایش یا کاهش تعداد بازماندگان واجد شرایط

ورود یا خروج فرد یا افراد از ردیف بازماندگان واجد شرایط دریافت مستمری بازماندگان باید بر اساس مستندات قانونی و معتبر که به تأیید مسئولین ذیربط در شعبه رسیده است، انجام شود .

ورود یا خروج فرد یا افراد از ردیف بازماندگان اعم از اینکه مجموع درصد سهام بازماندگان (موضوع ماده ۸۳ قانون) پس از اعمال تغییرات ، بیشتر یا کمتر از صددرصد گردد، تأثیری در مجموع مستمری قابل پرداخت به بازماندگان ندارد زیرا به هر ترتیب همواره صددرصد مستمری استحقاقی بیمه شده متوفی با رعایت میزان سهم هر نفر، به افراد باقیمانده قابل پرداخت خواهد بود.

در صورت خروج کلیه افراد و عدم وجود بازمانده واجد شرایط دریافت مستمری بازماندگان، واحد اجرائی پس از تعیین وضعیت مطالبات سازمان (اضافه پرداختی پس از تاریخ فوت و ...) موظف به صدور حکم مختومه از طریق سیستم مکانیزه مستمری ها و ثبت اطلاعات آن در پایگاه اطلاعات مستمری بگیران شعبه می باشد.

فصل نهم) فرآیند بررسی و چگونگی احراز شرایط بازماندگان

۲۸) همسر:

۱-۲۸) به موجب بند ۱ ماده ۴۸ قانون حمایت خانواده از تاریخ ۱۳۹۲/۲/۷ ازدواج زوجه دائم متوفی مانع دریافت حقوق مذکور نمی باشد. در صورت ازدواج مجدد همسر متوفی و به منظور ثبت واقعه ازدواج و نگهداری آمار این گروه از همسران لازم است تا تصویر عقد نامه و شناسنامه زوجین که نام طرفین در آن درج گردیده باشد اخذ و پس از ثبت اطلاعات و انجام اقدامات سیستمی تصاویر مذکور که به تأیید مسئول ذیربط و ممهور به مهر برابر اصل گردیده در پرونده مربوطه ضبط گردد.

۲-۲۸) برقراری مجدد مستمری آن دسته از همسر یا همسران بیمه شدگان یا مستمری بگیران متوفی که قبل از تاریخ لازم الاجراء شدن قانون حمایت خانواده (مورخ ۱۳۹۲/۲/۷) ازدواج نموده اند ، از تاریخ اخیرالذکر با رعایت ضوابط مربوطه بلامانع خواهد بود.

۳-۲۸) چنانچه پس از تاریخ قطع مستمری همسر بیمه شده یا مستمری بگیر متوفی (به دلیل ازدواج مجدد) سایر بازماندگان صددرصد مستمری و سایر مزایای قانونی را دریافت نموده باشند و متعاقباً همسر در اجرای قانون فوق الذکر از تاریخ لازم الاجراء شدن قانون یا تاریخ ازدواج مجدد (هرکدام که مؤخر باشد) در ردیف بازماندگان قرار گیرد در این صورت سهم مستمری و سایر مزایای قانونی وی پس از تکمیل فرم پیوست شماره ۷ تعیین و با اولین لیست پرداخت مستمری تأدیه خواهد شد.

۴-۲۸) چنانچه همسر یا همسران بیمه شده یا مستمری بگیر متوفی در صورت فوت همسر بعدی استحقاق دریافت مستمری وی را نیز داشته باشند ، سازمان یا سایر صندوق های بیمه و بازنشستگی موظفند آن مستمری که میزان آن بیشتر است را به متقاضی پرداخت نمایند .

البته ذی نفع نیز رأساً مکلف است در این گونه موارد مراتب برخورداری از مستمری بیشتر را سریعاً به صندوق بیمه و بازنشستگی مربوطه اطلاع دهد. در صورتی که همسر یا همسران متوفی مراتب را کتمان نموده و موضوع را در کوتاه ترین زمان ممکن به صندوق بیمه و بازنشستگی مربوطه اطلاع ندهند و از طرفی مبادرت به دریافت مستمری مضاعف نمایند؛ چنانچه صندوق بیمه و بازنشستگی زیان دیده سازمان تأمین اجتماعی باشد، شعبه ذی مدخل موظف است کلیه مستمری های پرداختی و سایر هزینه هائی که من غیر حق پرداخت شده است را براساس میزان آخرین **مستمری و مزایای پرداختی** (از قبیل بن، عیدی، کمک هزینه اولاد، مسکن و ...) از مخاطب وصول نماید.

۵-۲۸) با توجه به اینکه تبصره بند (۱) ماده ۸۱ قانون تأمین اجتماعی (عیال دائم بیمه شده متوفی مادام که شوهر اختیار نکرده است) تا تاریخ لازم الاجراء شدن قانون حمایت خانواده (۱۳۹۲/۲/۷) قابلیت اجرا داشته لذا چنانچه احدی از افراد ذی نفع در اجرای مقررات قبلی به هر دلیل مبالغی بابت اضافه دریافتی مستمری (از جمله به دلیل عدم اعلام ازدواج) به سازمان بدهکار باشند، واحدهای اجرائی موظفند بدو نسبت به تعیین تکلیف بدهی مربوطه وفق ضوابط پیشگفت اقدام نمایند.

۶-۲۸) ادامه پرداخت مستمری مشمولین بند ۱۰۳ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور (همسران بیمه شدگان متوفی که از مستمری بازماندگان بهره مند می گردند، چنانچه از فروردین لغایت اسفند ۹۰ مجدداً مبادرت به ازدواج نمایند کماکان مستمری خود را دریافت خواهند نمود) بلامانع بوده و با رعایت ضوابط قانونی استمرار خواهد داشت.

۷-۲۸) به موجب بند ۲ ماده ۴۸ قانون حمایت خانواده، دریافت مستمری بازنشستگی یا از کارافتادگی کلی همسر یا همسران بیمه شده یا مستمری بگیر متوفی در صورت احراز شرایط قانونی، بلامانع خواهد بود.

۸-۲۸) آن دسته از همسران بیمه شدگان متوفی که از مستمری شوهر خود استفاده می نمایند، مستمری از بابت فوت پدر یا مادر در مورد آنان قابل برقراری و پرداخت نمی باشد.

۲۹) فرزند ذکور

۱-۲۹) فرزندان ذکور بیمه شدگان و مستمری بگیران متوفی در صورت احراز هر یک از شرایط ذیل استحقاق دریافت مستمری بازماندگان را خواهند داشت:

الف) سن آنان کمتر از ۲۰ سال (حداکثر ۱۹ سال تمام) بوده یا منحصراً به موجب مدارک مثبت به تحصیلات دانشگاهی اشتغال داشته باشند.

در صورت ترک تحصیل استفاده از مزایای مذکور متوقف و با اشتغال مجدد به تحصیل برخورداری از مزایای مورد بحث امکان پذیر نخواهد بود.

در خصوص گواهی های تحصیلی دانشگاهی ارائه شده ضرورت دارد واحدهای اجرائی در مواردی که فرزندان در سنین بالا مبادرت به ارائه گواهی تحصیلی می نمایند با دقت مدارک مربوطه را مورد کنترل و رسیدگی قرار داده و به نحو مقتضی از اشتغال به تحصیل دانشگاهی و عدم اشتغال به کار فرزند مورد نظر اطمینان حاصل نمایند. چنانچه فرزند ذکور به علت اشتغال به تحصیل مجدد متقاضی بهره‌مندی از خدمات به تبع والدین مستمری‌بگیر خود باشد، در صورتی که وقفه تحصیلی، وفق مقررات آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری و دانشگاه محل تحصیل، موجه تشخیص داده شود، موضوع با ارائه مدارک و مستندات مربوطه و تایید مراجع مذکور در کمیته‌ی بررسی احراز شرایط جهت بهره‌مندی از مزایای مستمری (از جمله تغییر رشته، مرخصی تحصیلی به علت بیماری یا موارد خارج از اختیار فرد، تعلیق تحصیلی و ... در دوره‌های زمانی متعارف) - فرم پیوست شماره ۸- در واحدهای اجرایی و ادارات کل استان‌ها تشکیل می‌گردد، قابل بررسی بوده و تصمیم کمیته ملاک ارائه تعهدات به فرزند ذکور متقاضی خواهد بود.

اعضای تشکیل‌دهنده کمیته بررسی وقفه تحصیلی در ادارات کل استان‌ها عبارتند از:

۱- معاون تعهدات بیمه‌ای (رئیس کمیته)

۲- رئیس اداره مستمری‌ها (دبیر و عضو کمیته)

۳- رئیس اداره حقوقی (عضو کمیته)

۴- رئیس اداره نامنویسی و حساب‌های انفرادی (عضو کمیته)

۵- رئیس اداره نظارت بر مصارف (عضو کمیته)

به منظور نظارت بر عملکرد کمیته‌های استانی، کمیته متناظر ستادی متشکل از اعضای ذیل تشکیل و ضمن نظارت بر عملکرد کمیته‌های استانی، در خصوص مواردی که کمیته‌های مزبور در تصمیم‌گیری با ابهام مواجه می‌گردند، اظهار نظر خواهند نمود:

۱- نماینده اداره کل مستمری‌ها

۲- نماینده اداره کل امور حقوقی و قوانین

۳- نماینده اداره کل نامنویسی و حساب‌های انفرادی

(الحاقی مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۸)

ب) چنانچه معلول از کار افتاده نیازمند باشد.

در این قبیل موارد (به دلیل عدم وجود شرط سنی) می بایست مراتب به واحد امور فنی بیمه شدگان اعلام تا واحد ذیربط ضمن اخذ تعهدنامه مربوطه مطابق فرم های پیوست شماره ۴ و ۴.۱ بخشنامه شماره ۱۴ مشترک

فنی و درآمد (موضوع : چگونگی احراز شرایط تحت تکفل بودن...) قبل از معرفی ایشان به کمیسیون پزشکی، با اعزام بازرس فنی به محل سکونت متقاضی و توجه به مفاد بخشنامه اخیرالذکر بدواً پیرامون وضعیت شغلی، مالی، نحوه تامین هزینه زندگی و همچنین اطمینان از عدم بیمه پردازی وی در مقطع زمانی مورد نظر (زمان ارائه درخواست و نیز زمان فوت بیمه شده) بررسی لازم و همه جانبه معمول نمایند تا در صورت تأیید تحت تکفل بودن فرزند توسط شعبه ذیربط نسبت به معرفی ذینفع به کمیسیون پزشکی حسب ضوابط و مقررات اقدام گردد.

بدیهی است چنانچه فرزندان ذکور بیمه شدگان یا مستمری بگیران متوفی در مقاطع زمانی مورد نظر دارای سابقه پرداخت حق بیمه باشند ضرورت دارد حسب ضوابط مقرر قبل از معرفی این قبیل افراد به عنوان بیمه شده اصلی به کمیسیون پزشکی، وضعیت آنان بررسی و در صورت عدم احراز شرایط قانونی مراتب به متقاضی اعلام و سپس درخواست کفالت و معرفی وی به کمیسیون پزشکی به عنوان فرد تبعی مورد رسیدگی قرار گیرد.

۲-۲۹) با عنایت به اینکه بازماندگان بیمه شدگان متوفی در صورتی استحقاق دریافت مستمری مربوطه را خواهند داشت که در زمان فوت بیمه شده حائز شرایط مقرر قانونی باشند لذا آن دسته از فرزندان ذکور که به دلایلی نظیر رسیدن به سن خروج از تکفل (۱۹ سال تمام) و عدم اشتغال به تحصیل در زمان حیات بیمه شده تحت تکفل وی قرار نداشته و پس از فوت به لحاظ اشتغال به تحصیل و یا از کارافتادگی درخواست ورود به ردیف بازماندگان را جهت دریافت مستمری دارند لازم است موارد ذیل مد نظر قرار گیرد :

۱-۲-۲۹) در خصوص آن دسته از فرزندان ذکور که پس از فوت بیمه شده/ مستمری بگیر با ادعای از کارافتادگی، متقاضی بهره مندی از مزایای مستمری مربوطه می باشند، می بایست موضوع از کارافتادگی کلی، تحت تکفل بودن و همچنین تامین مخارج آنان قبل از فوت توسط بیمه شده/ مستمری بگیر اصلی و یا در زمانی که فرد به واسطه ی احراز شرایط قانونی (سن کم و یا اشتغال به تحصیل) خود در زمره بازماندگان واجد شرایط دریافت مستمری قرار داشته، محرز گردد. (ارائه گواهی پزشک معالج و تاریخ مدارک و مستندات درمانی متقاضی باید ناظر بر نوع بیماری در زمان حیات بیمه شده/ مستمری بگیر اصلی و یا دوره مستمری بگیر بودن فرد باشد) بنابراین افراد موصوف صرفاً در صورتی محق به دریافت مستمری بازماندگان خواهند بود که کمیسیون های پزشکی موضوع ماده ۹۱ قانون، زمان از کارافتادگی کلی آنان را قبل از فوت بیمه شده/ مستمری بگیر و یا دوره مستمری بگیر فرد تشخیص دهند. در این قبیل موارد رعایت شرط سنی در زمان فوت بیمه شده/ مستمری بگیر (حین الفوت) موضوعیت نخواهد داشت. اقدامات سازمان در این راستا طی دادنامه شماره ۸۱۷ مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مورد تأیید قرار گرفته است.

۲-۲-۲۹) آن عده از فرزندان ذکور که در زمان فوت بیمه شده/ مستمری بگیر، سن آنها بیش از حد نصاب مقرر در قانون (۱۹ سال تمام) بوده و در هنگام فوت بیمه شده مشغول به تحصیل نبوده و پس از آن مجدداً مشغول به تحصیل گردند، استحقاق دریافت مستمری بازماندگان را نخواهند داشت .

سازمان تأمین اجتماعی
مدیرعامل

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۵/۷۸۲۷
تاریخ: ۱۳۹۵/۰۸/۰۱
پوست: وارو

۳۰ فرزندان

۳۰-۱) مطابق بند ۳ ماده ۴۸ قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۱ مجلس شورای اسلامی، فرزندان اناث بیمه شده متوفی به شرط نداشتن شوهر و شغل می توانند از مستمری بازماندگان بهره مند شوند.

۳۰-۲) برقراری مستمری بازماندگان جهت فرزندان اناثی که حین فوت دارای شرایط مزبور باشند «از تاریخ فوت» و در خصوص آن عده از فرزندان اناثی که به دلیل ازدواج و اشتغال در ردیف افراد تحت پوشش قرار نگرفتند و یا از ردیف خارج شده باشند در صورت احراز شرایط مجدد (نداشتن شوهر و عدم اشتغال به کار)، بر اساس مدارک و مستندات ارائه شده و بررسی های صورت گرفته، از تاریخ استحقاق خواهد بود. (الحاقی مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۸)

۳۰-۳) ادعای نداشتن شغل (درآمد ناشی از اشتغال) و شوهر با رویت اصل شناسنامه متقاضی و اعلام کتبی فرزندان اناث پس از ثبت در دفتر واحد اجرائی مربوطه طبق فرم پیوست شماره ۲ و تایید مراتب توسط بازرس فنی شعبه پذیرفته می شود و تشخیص موارد خلاف و یا به عبارت دیگر تعیین صحت و سقم ادعای مزبور در هر شعبه با تایید رئیس شعبه و مسئول امور فنی مستمری ها خواهد بود.

۳۰-۳-۱) با عنایت به امکان اخذ تعهد نامه غیرحضوری فرزندان و نوادگان اناث بازماندگان، جهت استمرار پرداخت مستمری به آنها؛ ادعای نداشتن شغل و شوهر می تواند به صورت تعهد نامه غیرحضوری فرزندان و نوادگان اناث اخذ گردد. (الحاقی مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۸)

۳۰-۴) کلیه شعب سازمان موظفند سالانه یکبار طبق برنامه زمان بندی، مدارک شناسایی بازمانده یا بازماندگان از جمله شناسنامه و کارت ملی آنان را مورد بررسی دقیق قرار دهند. عدم رعایت این امر تخلف محسوب شده و وفق مقررات مربوطه با آنان رفتار خواهد شد.

نظر به عملیاتی شدن دریافت اطلاعات ازدواج و طلاق/حیات و ممات از سازمان ثبت احوال به صورت سیستمی، بررسی سالیانه صحت استحقاق پرداخت مستمری به بازماندگان از طریق ابزارهای تعبیه شده می بایست انجام پذیرفته و لزومی به مشاهده مدارک هویتی شامل شناسنامه و کارت ملی آنان نخواهد بود.

نکته: در خصوص درخواست های غیرحضوری تبدیلی، صدور حکم و پرداخت مستمری بازماندگان در خصوص آندسته از افراد تبعی متوفی که حین فوت مستمری بگیر تحت کفالت ایشان بوده اند (به استثناء فرزندان ذکور معلول از کارافتاده، والدین مستمری بگیر و شوهر بیمه شده زن)، منوط به بررسی های میدانی و غیرسیستمی (بازرسی فنی یا مکاتبه با سایر صندوق ها و ...) نبوده و تمامی اقدامات مرتبط غیرسیستمی به منظور بررسی احراز شرایط، پس از صدور حکم تبدیلی و پرداخت مستمری صورت خواهد پذیرفت. (الحاقی مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۸)

سازمان تأمین اجتماعی
مدیرعامل

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۵/۷۸۲۷

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۸/۰۱

پوست: وارو

۵-۳۰) به منظور اطمینان از احراز شرایط متقاضیان خارج از کشور جهت بهره مندی از مزایای تعهدات بلندمدت مقرر در قانون تأمین اجتماعی، اخذ تعهدنامه عدم ازدواج و اشتغال فرزندان و نوادگان انان خارج از کشور (مطابق فرم پیوست شماره ۹) در بازه‌های زمانی سالیانه که به تایید سفارت جمهوری اسلامی ایران و یا کارگزاری‌های رسمی سازمان رسیده باشد، الزامی است. (الحاقی مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۸)

۶-۳۰) دریافت مستمری والدین متوفی توسط فرزندان انانی که بطور همزمان نسبت به بیمه پردازی خود بطور اختیاری اقدام نموده اند بلامانع می باشد.

۷-۳۰) به موجب مفاد دادنامه شماره ۱۳۵ مورخ ۱۳۹۴/۲/۲۱ هیات عمومی دیوان عدالت اداری بازنشستگی فرزندان انان (دریافت مستمری بازنشستگی از هر یک از صندوق های بیمه و بازنشستگی) در تداوم و استمرار اشتغال ایشان محسوب شده لذا مانع احراز شرایط جهت بهره مندی از مستمری بازماندگان در قانون تأمین اجتماعی خواهد بود. بنابراین چنانچه فرزند انان مستمری بگیر متوفی که در حال پرداخت حق بیمه به صورت اختیاری می باشد شرایط لازم جهت بهره مندی از مستمری بازنشستگی یا از کارافتادگی را احراز نماید، از تاریخ برقراری مستمری بازنشستگی یا از کارافتادگی کلی مشارالیها، پرداخت مستمری بازماندگان به وی فاقد موضوعیت خواهد بود.

۸-۳۰) فرزندان انانی که به نحوی از انحاء از مستمری والدین خود استفاده می نمایند در صورت تمایل به بیمه پردازی و انعقاد قرارداد در قالب بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد، قالیبافان و شاغلان صنایع دستی پرداخت مستمری در دوره بیمه پردازی آنان متوقف خواهد گردید.

۹-۳۰) از آنجا که وضعیت پرداخت مستمری و مزایای جنبی به آن دسته از پرونده های مستمری بازماندگان که پس از مدت ها مختومه بودن به سبب حضور بازماندگان واجد شرایط مجدداً فعال می گردند بر اساس تاریخ برقراری آنها سنجیده می شود لذا واحدهای اجرائی باید به هنگام فعال سازی پرونده های مستمری مختومه، تاریخ درخواست بازماندگان را در منوی "تاریخ فعال سازی مجدد پرونده" در سیستم مکانیزه مستمری ها درج و ثبت نمایند.

۱۰-۳۰) در خصوص آن دسته از پرونده های مستمری مختومه که براساس درخواست بازماندگان و پس از احراز شرایط قانونی از تاریخ تقاضا فعال می گردند:

- پرداخت مزایای قانونی موضوع بند ۳۹ قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور، کمک هزینه سبد خانوار و کمک هزینه موضوع بند (۲) مصوبه افزایش سال ۱۳۹۲ اساساً موضوعیت نخواهد داشت.
- عیدی در سال برقراری مجدد پرونده، با توجه به تاریخ فعال سازی مجدد پرونده محاسبه خواهد شد.
- در تعیین حق سنوات، تاریخ فعال سازی مجدد پرونده ملاک محاسبه خواهد بود.

۱۱-۳۰) برقراری مستمری فرزندان واجد شرایط بیمه شدگان زن متوفی نیز با رعایت ضوابط مذکور از تاریخ تصویب "قانون پرداخت مستمری به فرزندان زنان متوفی مشمول قانون تأمین اجتماعی و سایر صندوق های بازنشستگی مصوب ۱۳۸۶/۱۰/۵" بلامانع خواهد بود.

بنابراین در اجرای قانون مذکور جهت برقراری مستمری فرزند یا فرزندان بیمه شده زن نیازی به رعایت قسمت «الف» بند (۲) ماده ۸۲ قانون (پدر آنها در قید حیات نبوده یا تحت تکفل زن بوده و سن او از شصت سال متجاوز یا طبق نظر کمیسیون پزشکی موضوع ماده ۹۱ قانون تأمین اجتماعی از کارافتاده بوده و در هر حال مستمری دریافت نکند) نمی باشد.

در مواردی که فوت بیمه شده زن قبل از تاریخ تصویب قانون مذکور بوده برقراری مستمری با رعایت موارد فوق از تاریخ تصویب قانون صورت خواهد پذیرفت.

۱۲-۳۰) به منظور ثبت اطلاعات پرونده های مذکور کد اساس برقراری "۱۵۳۱۶" با عنوان "قانون پرداخت مستمری به فرزندان زنان متوفی مشمول قانون تأمین اجتماعی و سایر صندوق های بازنشستگی مصوب ۱۳۸۶/۱۰/۵" پیش بینی شده است.

۱۳-۳۰) در صورت فوت پدر و مادری که هر دو بیمه پرداز سازمان بوده اند، فرزندان واجد شرایط آنان می توانند با رعایت شرایط فوق الذکر از هر دو مستمری استفاده نمایند.

۳۰/۱) نوادگان اناث (الحاقی مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۸)

با عنایت به صدور دادنامه شماره ۱۵۷ مورخ ۱۴۰۰/۰۱/۲۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مبنی بر "استحقاق نوادگان اناث مشمولین قانون تأمین اجتماعی (اعم از کارکنان دولت و مشمولین قانون کار) به دریافت حقوق وظیفه اجداد" این افراد به شرط نداشتن شغل و شوهر و صرفاً در صورتی که محرز شود تحت کفالت اجداد خود بوده اند می توانند از مزایای مستمری بازماندگان بواسطه فوت اجداد خود بهره مند شوند.

۱ - ۳۰/۱- ادعای نداشتن شغل (درآمد ناشی از اشتغال) و شوهر با رویت اصل شناسنامه متقاضی و اعلام کتبی نوادگان اناث پس از ثبت در دفتر واحد اجرایی مربوطه طبق فرم اصلاحی پیوست شماره ۲ و یا تکمیل ادعا و تعهد نامه فرزندان و نوادگان اناث در سامانه خدمات غیر حضوری سازمان اخذ و سپس جهت تعیین صحت ادعای مطروحه و همچنین احراز شرایط کفالت اجداد در کمیته متناظر "بررسی احراز شرایط جهت بهره مندی از مزایای مستمری" واحد اجرایی بررسی می گردد.

۲ - ۳۰/۱- در صورت تایید مراتب عدم وجود شغل (درآمد ناشی از اشتغال)، شوهر و همچنین احراز کفالت نواده توسط اجداد ادعا شده (حین الفوت و در مقطع زمانی درخواست) در کمیته متناظر "بررسی احراز شرایط جهت

بهره مندی از مزایای مستمری " واحد اجرایی ، (مطابق فرم پیوست شماره ۸) مراتب به اداره کل استان ارجاع خواهد شد. اداره کل مربوطه نیز ضمن تکمیل فرم پیوست شماره ۸ با عنوان کمیته استانی وضعیت کفالت و عدم وجود شغل و شوهر نواده را بررسی و در صورت تایید موضوع، مراتب جهت تعیین تکلیف نهایی به اداره کل مستمری‌ها ارسال می گردد.

۳ - ۳۰/۱ - برقراری اولیه مستمری نواده اناث منوط به تایید و مجوز کمیته ستادی " بررسی احراز شرایط جهت بهره مندی از مزایای مستمری " می باشد.

۴ - ۳۰/۱ - پس از تایید و صدور مجوز اولیه برقراری مستمری بازماندگان نواده اناث توسط کمیته ستادی، در صورت خروج نواده مذکور از عداد مستمری بگیران، چنانچه متقاضی مجدداً به علت حصول شرایط قانونی مربوطه امکان بهره مندی از مزایای مستمری را داشته باشد، در این حالت نیازی به بررسی موضوع در کمیته استانی و ستادی " بررسی احراز شرایط جهت بهره مندی از مزایای مستمری " نبوده و صرفاً با اخذ درخواست و ادعای فقدان شغل و شوهر و تایید مراتب صحت ادعای نامبرده و همچنین پایداری کفالت نواده اناث توسط کمیته متناظر " بررسی احراز شرایط جهت بهره مندی از مزایای مستمری " واحد اجرایی، بهره مندی مجدد از مستمری اجداد امکان پذیر می باشد.

۵ - ۳۰/۱ - جهت استمرار پرداخت مستمری به نوادگان اناث؛ ادعای نداشتن شغل و شوهر می تواند به صورت تعهد نامه غیرحضوری فرزندان و نوادگان اناث اخذ گردد.

۶ - ۳۰/۱ - نظر به عملیاتی شدن دریافت اطلاعات ازدواج و طلاق/حیات و ممات از سازمان ثبت احوال به صورت سیستمی، بررسی سالیانه صحت استحقاق پرداخت مستمری به نوادگان اناث از طریق ابزارهای تعبیه شده می بایست انجام پذیرد.

۷ - ۳۰/۱ - به منظور اطمینان از احراز شرایط متقاضیان خارج از کشور جهت بهره مندی از مزایای تعهدات بلند مدت مقرر در قانون تأمین اجتماعی اخذ تعهد نامه عدم ازدواج و اشتغال فرزندان و نوادگان اناث خارج از کشور (مطابق فرم پیوست شماره ۹) در بازه های زمانی سالیانه که به تایید سفارت جمهوری اسلامی ایران و یا کارگزاری های رسمی سازمان رسیده باشد الزامی است.

سازمان تأمین اجتماعی
مدیرعامل

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۵/۷۸۲۷

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۸/۰۱

پوست: وارو

شایان ذکر است در خصوص نوادگان اناث خارج از کشور پس از اخذ تعهد نامه و آدرس این افراد، جهت اطمینان از پایداری کفالت آنها توسط اجداد خود می‌بایست موضوع به صورت سالیانه توسط اداره کل امور بیمه شدگان تایید گردد.

۸ - ۳۰/۱ - مستفاد از دادنامه شماره ۱۳۵ مورخ ۱۳۹۴/۰۲/۲۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، بازنشستگی نوادگان اناث (دریافت مستمری بازنشستگی از هر یک از صندوق های بیمه و بازنشستگی) در تداوم و استمرار اشتغال ایشان محسوب شده لذا مانع احراز شرایط جهت بهره مندی از مستمری بازماندگان در قانون تأمین اجتماعی خواهد بود، بنابراین چنانچه نواده اناث مستمری بگیر که در حال پرداخت حق بیمه به صورت اختیاری، زنان خانه دار، دانشجویان می باشد شرایط لازم جهت بهره مندی از مستمری بازنشستگی یا از کارافتادگی را احراز نماید، از تاریخ برقراری مستمری بازنشستگی یا از کارافتادگی کلی مشارالیها، پرداخت مستمری بازماندگان به وی فاقد موضوعیت خواهد بود.

(۳۱) فرزند خوانده

۱- (۳۱) در اجرای ماده "۱۹" قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بد سرپرست مصوب ۱۳۹۲/۷/۱۰، افراد تحت تکفل سرپرستی در حکم افراد تحت تکفل متوفی محسوب گردیده و تا تعیین سرپرست جدید از سوی سازمان بهزیستی (موضوع ماده ۷ آئین نامه اجرایی مصوب ۱۳۹۴/۴/۱۴) در صورت احراز شرایط از کلیه مزایای قانونی بهره مند می گردند. در این ارتباط واحد های اجرایی باید ضمن انجام کنترل های لازم به منظور اطمینان از احراز شرایط افراد یاد شده جهت ارائه حمایت های بلند مدت مطابق رویه های فعلی، مراتب را تا تعیین سرپرست جدید به صورت مستمر و در بازه های زمانی حداکثر شش ماهه از سازمان بهزیستی پیگیری نمایند. بدیهی است از تاریخ تعیین سرپرست جدید، پرداخت مستمری و سایر مزایای متعلقه بواسطه فوت سرپرست قدیم موضوعیت نخواهد داشت.

۲- (۳۱) با عنایت به مفاد تبصره ماده ۶ آیین نامه اجرایی قانون مذکور، کودک یا نوجوان تحت سرپرستی بیمه شدگان و مستمری بگیران جزو عائله تحت تکفل آنان محسوب شده و از زمان قرار حکم سرپرستی آزمایشی از کلیه حمایت های مندرج در قانون تأمین اجتماعی همانند سایر فرزندان تحت تکفل بیمه شدگان و مستمری بگیران با رعایت ضوابط و مقررات مربوطه برخوردار خواهد گردید.

۳- (۳۱) با توجه به مفاد ماده "۱۸" قانون، صدور حکم سرپرستی، مانع پرداخت مستمری که به موجب قانون به کودک یا نوجوان بی سرپرست یا بدسرپرست تعلق گرفته نخواهد گردید بنابراین چنانچه در راستای قانون تأمین اجتماعی و ... مستمری به کودک یا نوجوان بی سرپرست یا بدسرپرست (همانند مستمری بازماندگان بواسطه فوت پدر یا مادر اصلی) تعلق گرفته باشد، صدور حکم سرپرستی منجر به قطع آن نخواهد گردید.

۴-۳۱) پرداخت مستمری متعلقه به کودک یا نوجوان بی سرپرست و بدسرپرست به شرح پیشگفت، مانعی جهت پرداخت حق اولاد یا عائله مندی (حسب مورد) که بر اساس مقررات جاری به سرپرست تعلق خواهد گرفت، نمی باشد.

۵-۳۱) در صورتی که سرپرست در زمره بیمه شدگان سازمان بوده و به واسطه فوت وی، فرزند محق به دریافت دو مستمری به صورت همزمان گردد موضوع مشمول ماده ۹۴ قانون بوده و مستمری که مبلغ آن بیشتر است پرداخت خواهد شد. بدیهی است در صورت تعیین سرپرست جدید، پرداخت مستمری اولیه (به واسطه فوت پدر/ مادر اصلی) در صورت احراز شرایط قانونی استمرار و در صورت فوت سرپرست دوم (بیمه شده قانون تأمین اجتماعی) اعمال ماده ۹۴ قانون بشرح پیشگفت ضروری می باشد.

به منظور جلوگیری از پرداخت من غیرحق، واحد نامنویسی و حسابهای انفرادی موظف است در صورت هر گونه تغییرات، به محض تحویل دفاتر درمانی افراد یاد شده مراتب را به واحد امور فنی مستمری ها اطلاع دهد.

۳۲) پدر و مادر

۱-۳۲) پدر و مادر متوفی در صورتیکه:

- سن پدر ۶۰ سال و سن مادر ۵۵ سال تمام باشد یا در موارد عدم احراز شرایط سنی به تشخیص کمیسیون پزشکی موضوع ماده ۹۱ قانون از کارافتاده کلی باشند.
- به موجب قانون تأمین اجتماعی مستمری دریافت نمایند.
- مشمول سایر صندوق های بیمه و بازنشستگی از نظر پرداخت حق بیمه یا کسور بازنشستگی و یا دریافت حقوق و مستمری نباشند.

۲-۳۲) در مواردی که والدین بیمه شده پس از فوت بیمه شده مدعی تحت تکفل بودن فرزند متوفی خود در زمان حیات وی باشند، پذیرش درخواست این قبیل افراد در صورت احراز شرایط سنی فوق در زمان فوت بیمه شده منوط به ارائه دلایل و مدارک معتبر می باشد و صرفاً پس از تحقیق و بررسی در صورت تحقق و تجمیع کلیه شرایط قانونی و احراز آنها توسط سازمان، ارائه حمایت های مقرر در قانون به ایشان امکان پذیر خواهد بود. شایان ذکر است مطابق مفاد جزء ۱۳ بند ۷ بخشنامه شماره ۱۴ مشترک فنی و درآمد (موضوع: چگونگی احراز شرایط تحت تکفل بودن...) تایید کفالت این افراد منوط به تایید کمیته کفالت اداره کل استان ذیربط می باشد.

۳-۳۲) ارائه تعهدات قانونی به افراد مذکور به واسطه از کارافتادگی کلی در صورتی امکان پذیر خواهد بود که از کارافتادگی آنان طبق نظریه کمیسیون پزشکی قبل از فوت بیمه شده/ مستمری بگیر انجام پذیرفته باشد.

۴-۳۲) چنانچه بیمه شده یا مستمری بگیر در زمان حیات، والدین خویش را با رعایت تمامی ضوابط و مقررات قانونی تحت تکفل خود معرفی نموده باشد، واحد اجرائی موظف است قبل از برقراری مستمری بازماندگان، با انجام بازرسی فنی از پایدار بودن شرایط کفالت والدین اطمینان حاصل نماید.

۵-۳۲) چنانچه پدر بیمه شده حسب مفاد بند ۴ ماده ۵۸ و بند ۳ مواد ۸۱ و ۸۲ قانون تأمین اجتماعی، واجد شرایط کفالت بوده و تحت تکفل فرزند خود قرار گیرد، همسر واجب النفقه وی نیز که مادر بیمه شده باشد به تبع وی تحت تکفل بیمه شده تلقی می گردد. بنابراین چنانچه مادر بیمه شده متوفی به دلیل عدم احراز شرط سنی حین الفوت بیمه شده حائز شرایط بهره مندی از مزایای مستمری بازماندگان قرار نگرفته باشد، در صورت پایداری شرایط کفالت و حصول شرایط مندرج در قانون، می تواند پس از رسیدن به سن مقرر در قانون (۵۵ سالگی) به ردیف بازماندگان اضافه و از مزایای قانونی بهره مند گردد.

۳۳) شوهر

چنانچه بیمه شده اصلی، زن باشد شوهر وی در صورت داشتن شرایط ذیل از مستمری بازماندگان برخوردار خواهد شد:

اولاً تحت تکفل بیمه شده یا مستمری بگیر زن متوفی بوده ثانیاً سن او از ۶۰ سال تجاوز کرده یا طبق نظریه کمیسیون پزشکی موضوع ماده ۹۱ قانون از کارافتاده بوده و در هر حال مستمری از سازمان دریافت نکند و مشمول سایر صندوق های بیمه و بازنشستگی از نظر پرداخت حق بیمه یا کسور بازنشستگی و یا دریافت حقوق و مستمری نباشد.

فصل دهم) کنترل وضعیت بازماندگان

۳۴) به منظور کنترل حیات و ممات مستمری بگیران، بررسی وضعیت اشتغال به تحصیل فرزندان ذکور، کنترل وضعیت اشتغال یا ازدواج فرزندان اناث و پرداخت مستمری بازماندگان چند نفره واحد های اجرائی موظف اند همواره بررسی های لازم را معمول و از استمرار و پایدار بودن شرایط قانونی ایشان جهت بهره مندی از مزایای مستمری مربوطه اطمینان حاصل نمایند.

۳۵) با توجه به اهمیت و ضرورت جلوگیری از پرداخت های من غیر حق، حسب تعامل صورت پذیرفته با سازمان ثبت احوال، امکان استعلام مکانیزه حیات و ممات مستمری بگیران در شعب سازمان فراهم می باشد. در این راستا واحدهای اجرایی باید از مسیر تعهدات بلند مدت - گزارش ها و آمارها - بررسی حیات و ممات، موارد اعلام شده را بررسی و اقدامات لازم را قبل از محاسبه لیست مستمری هر ماه حسب ضوابط جاری بعمل آورند .

توجه خواهند داشت در صورت نیاز به استعلام موردی (زمانی که فهرست اعلامی کافی به منظور نباشد) واحد اجرایی می تواند از مسیر تعهدات بلند مدت - پایگاه اطلاعات مستمری - کلید حیات و ممت نسبت به بررسی موضوع اقدام نماید.

۳۶) به منظور ایجاد نظم و برنامه ریزی یکسان جهت کنترل اطلاعات در فواصل زمانی معین ، واحدهای امور فنی مستمری ها موظفند " تاریخ خروج بازماندگان از کفالت " را در سیستم مکانیزه مستمری ها به ترتیب ذیل ثبت نماید:

۳۶-۱) تاریخ خروج از کفالت همسر یا همسران متوفی حداکثر به مدت سه سال پس از تاریخ آخرین کنترل وضعیت آنها (با توجه به کنترل وضعیت حیات و ممت به صورت سیستمی و رفع مانع ازدواج جهت پرداخت مستمری)

۳۶-۲) تاریخ خروج از کفالت فرزندان ذکور بالای ۱۹ سال را در صورت اشتغال به تحصیل حداکثر تا پایان اعتبار گواهی تحصیلی و در صورت ازکارافتادگی کلی حداکثر به مدت سه سال از تاریخ آخرین کنترل وضعیت آنها

۳۶-۳) تاریخ خروج از کفالت فرزندان اناث حداکثر به مدت یکسال از تاریخ آخرین کنترل وضعیت آنها

۳۶-۴) تاریخ خروج از کفالت والدین متوفی حداکثر به مدت سه سال از تاریخ آخرین کنترل وضعیت آنها

۳۷) واحدهای اجرایی موظفند به منظور اطمینان از پایدار بودن استحقاق و شرایط دریافت کنندگان مستمری به ویژه بازماندگان تک نفره و فرزندان اناث به ترتیب ذیل اقدام نمایند:

۳۷-۱) به منظور کنترل وضعیت آن دسته از بازماندگان دریافت کننده مستمری که به تنهایی در ردیف بازماندگان واجد شرایط دریافت مستمری هستند و فرد یا افراد دیگری در ردیف بازماندگان قرار ندارد، مراتب باید از طریق انجام بازرسی های منظم ادواری مورد بررسی قرار گرفته و نتیجه آن در پرونده مستمری ذی نفع درج گردد.

۳۷-۲) ترتیبی اتخاذ نمایند تا در هر صورت پرونده های مستمری تک نفره حداقل سالی یک بار مورد بررسی قرار گیرند.

۳۷-۳) کنترل وضعیت اشتغال به کار و نیز ازدواج فرزندان اناث تک نفره به منظور اطمینان از احراز شرایط آنان جهت بهره مندی از مزایای مستمری مربوطه هر شش ماه یکبار مورد بررسی قرار گیرد.

فصل یازدهم (معرفی به بانک و افتتاح حساب

۳۸) به منظور پرداخت مستمری و سایر مزایای قانونی به بازماندگان، واحدهای اجرائی موظفند در تعامل با مبادی پرداخت و بر اساس توافقات به عمل آمده با مبادی ذیربط، نسبت به معرفی بازماندگان جهت اخذ شماره حساب پس انداز همراه اقدام نمایند.

بدیهی است پس از ثبت شماره حساب همراه در پایگاه اطلاعات هویتی مستمری بگیران اطلاعات مربوط به وجوه متعلقه به بازماندگان اعم از مستمری و کلیه مزایای قانونی به صورت ماهانه در لیست پرداخت مستمری شعبه اعمال و متعاقباً از طریق بانک عامل، پرداخت خواهد شد.
در این راستا ضروری است:

۱-۳۸) پس از ثبت اطلاعات پرونده مستمری در پایگاه اطلاعات هویتی مستمری بگیران، فرم معرفی به بانک به صورت مکانیزه تهیه و در اختیار بازماندگان قرار داده شود. بنابراین واحدهای اجرائی مکلفند از تهیه و استفاده از فرم های غیرمکانیزه اکیداً خودداری نمایند.

۲-۳۸) از آنجا که پرداخت مستمری و مزایای قانونی صرفاً به افراد واجد شرایط که اسامی آنها در حکم برقراری مستمری بازماندگان درج گردیده مجاز می باشد لذا فرم معرفی به بانک باید منحصراً توسط بازماندگان واجد شرایط تنظیم و تکمیل شده و از ثبت هرگونه مشخصات افراد غیر (وکیل، قیم و ...) به استثنای مواردی که احدی از بازماندگان که خود نیز در ردیف بازماندگان واجد شرایط قرار دارد و به عنوان وکیل/قیم انتخاب شده است، در فرم مذکور جداً جلوگیری گردد.

۳-۳۸) بدیهی است چنانچه بازماندگان بنا به دلایل موجه و قانونی جهت دریافت مستمری خود وکیل قانونی منصوب نمایند و یا طبق تشخیص مراجع ذی صلاح برای بازماندگان قیم قانونی تعیین شود؛ تغییری در فرآیند معرفی بازماندگان به بانک و افتتاح حساب به نام ایشان ایجاد نگردیده بلکه حسب مورد وکیل یا قیم لازم است اسناد مربوطه (وکالتنامه یا قیم نامه) را به مبادی پرداخت ارائه تا طبق ضوابط؛ پرداخت مستمری در وجه آنها از سوی بانک انجام شود.

فصل دوازدهم) ارجاع پرونده

۳۹) به منظور ارائه خدمات مطلوب به بازماندگان؛ پرداخت مستمری به این افراد باید از طریق نزدیکترین شعبه به محل سکونت آنان انجام شود. در این راستا واحدهای امور فنی مستمری های شعب می بایست به روش ذیل نسبت به انتقال پرونده های مذکور اقدام نماید:

۱-۳۹) نسبت به ثبت ارجاع پرونده از مسیر " تعهدات بلند مدت / سایر امکانات / ارجاع پرونده " اقدام نمایند.
۲-۳۹) پس از ذخیره عملیات ارجاع، اطلاعات در فرم " انتقال پرونده مستمری " در مسیر " تعهدات بلند مدت / سایر امکانات / انتقال پرونده مستمری " ذخیره شود.

۳-۳۹) در ادامه و پس از انتخاب کلید "تأیید مسئول مستمری ها" توسط مسئول امور فنی مستمری های شعبه، ارسال اطلاعات به سرور مرکزی سازمان صرفاً توسط رئیس یا معاونت بیمه ای شعبه از مسیر "تعهدات بلند مدت/ کنترل وضعیت مستمری بگیران" منوی "تأیید انتقال مکانیزه پرونده مستمری" با انتخاب کلید "ارسال اطلاعات به مرکز" صورت می پذیرد.

۴-۳۹) پس از دریافت پرونده مستمری (کاغذی) در شعبه مقصد، واحد امور فنی مستمری ها موظف است با انتخاب کلید "دریافت از مرکز" از مسیر "تعهدات بلند مدت / سایر امکانات / انتقال پرونده مستمری" ابتدا به صورت مکانیزه نسبت به دریافت اطلاعات پرونده مستمری اقدام و سپس قبل از هرگونه اقدام در جهت پرداخت مستمری؛ از طریق کلید "نمایش احکام دریافتی از مرکز" اطلاعات دریافتی از مرکز را با اسناد و محتویات پرونده مستمری مطابقت داده و از صحت آنها اطمینان حاصل نماید.

۵-۳۹) پس از حصول اطمینان از صحت اطلاعات دریافتی، جهت نامنویسی مستمری بگیران اصلی و افراد تبعی آنان طبق روال با استفاده از کلید "تأیید ثبت اطلاعات" از مسیر فوق الذکر می توانند کلیه اطلاعات را در پایگاه اطلاعات هویتی مستمری بگیران شعبه ذخیره و نسبت به فعال سازی پرونده مستمری اقدام نمایند.

۶-۳۹) در پاره ای موارد وضعیت بازماندگان متوفی به گونه ای است که ضرورتاً سهم مستمری هر یک از آنها می بایست از طریق بیش از یک شعبه سازمان پرداخت گردد. بنابراین واحدهای اجرائی موظفند نسبت به ایجاد پرونده فرعی مستمری بازماندگان اقدام نمایند که در این خصوص به ترتیب ذیل اقدام خواهد شد:

۳۹-۶-۱) اخذ درخواست مکتوب از متقاضی

۳۹-۶-۲) تشکیل پرونده فرعی مستمری بازماندگان حاوی تصویر آخرین حکم مستمری بازنشستگی یا از کارافتادگی متوفی، تصویر حکم تبدیل مستمری، تصویر حکم برقراری مستمری بازماندگان بیمه شدگان عادی و تصویر تمامی اسناد و مدارک مأخوذه از بازماندگان و تصویر تمامی اسنادی که پس از تاریخ صدور حکم برقراری مستمری بازماندگان توسط شعب سازمان تولید شده اند.

۳۹-۶-۳) ارجاع پرونده فرعی مستمری بازماندگان به شعبه مقصد با رعایت ضوابط مربوط به ارجاع پرونده های مستمری

۳۹-۶-۴) ثبت وضعیت پرونده مستمری در هر یک از شعب پرداخت کننده مستمری به حالت "فعال" یا "واصله" (حسب مورد)

۵-۳۹-۶) هر شعبه موظف است در خصوص فرد یا افراد بازمانده ای که مستمری خود را از همان شعبه دریافت می دارند، وضعیت نحوه پرداخت در سیستم مکانیزه مستمری های شعبه را حسب مورد "بانک" یا "بنیاد شهید" انتخاب نموده و در مورد سایر بازماندگان که از شعب دیگر مستمری خود را دریافت می کنند حتماً از عنوان پرداخت "سایر شعب" استفاده نمایند.

۶-۶-۳۹) در خصوص پرونده های مستمری چند قسمتی که مستمری بازماندگان در بیش از یک شعبه پرداخت می گردد ، هر یک از شعب پرداخت کننده مستمری موظفند رأساً نسبت به صدور احکام افزایش مستمری اقدام نمایند . همچنین در صورت تغییر در وضعیت بازماندگان ، پس از صدور حکم تغییرات تصویر حکم صادره را به همراه مستندات آن به شعبه دیگر ارسال نمایند تا شعبه مربوطه براساس اطلاعات دریافتی نسبت به پرداخت مستمری اقدام نماید. بنابراین ضروری است که همواره اطلاعات ثبت شده از پرونده های مستمری چند قسمتی (به استثنای وضعیت نحوه پرداخت مستمری افراد در پرونده) در شعب ذی‌مدخل یکسان باشد.

فصل سیزدهم) سایر نکات

۴۰) قانون الحاق یک تبصره به ماده ۸۰ قانون تامین اجتماعی مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۸

در اجرای قانون مذکور چنانچه مستمری بگیر بازنشسته و یا از کارافتاده کلی به مدت حداقل شش ماه متوالی مستمری خود را مطالبه ننماید و افراد خانواده وی نسبت به طرح ادعای خود مبنی بر اظهار بی اطلاعی از نامبرده در مراجع ذیصلاح از جمله محاکم قضایی، دادستانی و نیروی انتظامی اقدام نموده باشند، واحد های اجرایی موظفند در صورت درخواست افراد تبعی (بازماندگان) واجد شرایط وی پس از اخذ مدارک مربوطه نسبت به تغییر وضعیت مستمری بازنشستگی و یا از کارافتادگی به مستمری بازماندگان (بدون تغییر شماره مستمری) و اعمال سهام متعلقه با رعایت مفاد مواد ۸۱، ۸۲، ۸۳ و عنداللزوم ماده ۱۱۱ قانون تامین اجتماعی صرفاً نسبت به پرداخت مستمری متعلقه به صورت موقت اقدام نمایند.

بدین منظور لازم است حکم تغییرات مستمری با استفاده از اساس برقراری « تبصره الحاقی به ماده ۸۰ قانون مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۸ » با کد ۱۵۴۰۰ و با حفظ اطلاعات اولیه صادر گردد.

با عنایت به عدم صدور گواهی فوت در خصوص این قبیل افراد و به تبع آن عدم صدور گواهی انحصار وراثت ، افراد تحت تکفل به عنوان بازماندگان واجد شرایط تلقی می شوند.

به منظور تایید عدم دریافت مستمری و سایر مزایای جنبی از سوی مستمری بگیر اصلی مراتب باید کتباً از مبادی پرداخت مربوطه استعلام گردد.

در صورتیکه معلوم شود فرد بازنشسته و یا از کارافتاده کلی در حال حیات می باشد با اعلام کتبی وی به سازمان تامین اجتماعی وضعیت مستمری به حالت اولیه اعاده و از آن پس کلیه پرداختها به شخص بازنشسته و یا از کارافتاده انجام خواهد شد.

توجه خواهند داشت در خصوص آندسته از مستمری بگیران بازنشسته و یا از کارافتاده که به خارج از کشور مسافرت نموده و یا به هر دلیل نمی خواهند برای مدتی مستمری خود را دریافت دارند در صورتیکه مراتب را کتباً به سازمان اعلام نمایند، مشمول مطالب عنوان شده پیشگفت نخواهند بود.

۴۱) فوت فرضی:

نظر به اینکه وقوع فوت صرفاً با ارائه گواهی فوت (عادی یا فرضی) اثبات می گردد لذا تا زمانی که گواهی فوت مربوطه از سوی مراجع ذیصلاح صادر نشده باشد، امکان برقراری مستمری وجود نخواهد داشت، در اینگونه موارد باید توجه داشت که پس از اعلام تاریخ فوت در گواهی فوت صادر شده از سوی سازمان ثبت احوال، ارائه تعهدات قانونی به بازماندگان با رعایت سایر ضوابط و مقررات مربوطه امکان پذیر خواهد بود.

۴۲) انصراف از دریافت مستمری:

با عنایت به اعلام نظر دفتر قوانین و مقررات از آنجا که برقراری هرگونه مستمری بازماندگان با درخواست ذینفع امکان پذیر می باشد بالطبع انصراف از دریافت نیز با درخواست ذینفع امکان پذیر خواهد بود. بنابراین چنانچه احدی از بازماندگان واجد شرایط دریافت مستمری به هر دلیل خواهان عدم دریافت مستمری و مزایای قانونی خود از سازمان باشد، موظف است به منظور جلوگیری از هرگونه تبعات حقوقی بر علیه سازمان، مراتب را طی درخواست کتبی که ثبت دفتر شعبه ذی ربط خواهد شد منضم به اقرارنامه محضری که در یکی از دفاتر اسناد رسمی صادر گردیده است، به سازمان اعلام نماید. در ضمن متقاضی مکلف است موارد ذیل را صراحتاً در متن اقرارنامه محضری درج و اعلام نماید:

۱) مراتب آگاهی کامل از ضوابط و مقررات قانون تأمین اجتماعی در زمینه مستمری بازماندگان

۲) مراتب آگاهی از شرایط مستمری، مزایای متعلقه و میزان آنها

۳) علت انصراف از دریافت مستمری

۴) مراتب آگاهی از آثار انصراف دریافت مستمری

۵) درج عبارت " انصراف از دریافت مستمری به اختیار خویش "

۶) اظهار صریح مبنی بر عدم هرگونه ادعا نسبت به حقوق و مزایای متعلقه از تاریخ اعلام انصراف به بعد

واحدهای اجرائی موظفند بنا به تقاضای خواهان، از تاریخ ثبت درخواست در دفتر شعبه نسبت به توقف پرداخت مستمری اقدام نمایند. بدیهی است این دسته از افراد چنانچه در آینده از انصراف خود رجوع نمایند و مجدداً متقاضی دریافت مستمری مربوطه باشند در صورت وجود شرایط قانونی برقراری مستمری آنان از تاریخ تقاضا بلامانع خواهد بود.

خاطر نشان می سازد حسب مفاد بند ۴ یک هزار و ششصد و چهل و هفتمین جلسه هیات محترم مدیره مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۳۰، صرفاً مستمری بگیرانی که وفق قانون، مستمری کمتر از حداقل دریافت می نمایند (مجموع مستمری بازماندگان کمتر از حداقل دستمزد باشد) در صورت نداشتن شغل و شوهر و ارائه تعهد نامه

رسمی مبنی بر انصراف از کلیه حقوق خود بابت مستمری بازماندگان همسر متوفی خود می توانند از تاریخ درخواست از مستمری بازماندگان بابت فوت پدر یا مادر حسب مورد استفاده نمایند .
در این راستا با توجه به صراحت بند ۳ ماده ۸۳ قانون تامین اجتماعی و دادنامه شماره ۱۳۹۰/۳/۳۰ مورخ ۱۳۹۰/۳/۳۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مبنی بر اینکه وقوع فوت یا فقدان شرایط استحقاق موجب افزایش سهم سایر بازماندگان خواهد گردید بنابراین در صورت عدم پرداخت مستمری به متقاضیان سهم بقیه بازماندگان واجد شرایط افزایش نخواهد یافت.

۴۳) سوابق منتقله :

سوابق منتقله از سایر صندوق ها به سازمان تامین اجتماعی در احراز شرایط و میزان مستمری بازماندگان ملاک محاسبه قرار می گیرد.
بازماندگان آن دسته از بیمه شدگانی که متعاقب قطع رابطه استخدامی با دستگاه متبوع و خروج از عضویت صندوق قبلی بیمه پرداز سازمان تامین اجتماعی گردیده اند لیکن در زمان حیات تقاضای انتقال کسور خود را به شعب سازمان ارائه ننموده اند، مجاز خواهند بود در صورت تمایل نسبت به این امر اقدام نمایند.
در این راستا ضروری است موارد به همراه مدارک مربوط به انتقال کسور بازنشستگی و پرونده فنی جهت اخذ مجوز لازم به اداره کل امور فنی بیمه شدگان منعکس گردد.
بدیهی است تاثیر سوابق منتقله در میزان مستمری بازماندگان از تاریخ پرداخت ما به التفاوت مربوطه خواهد بود.

۴۴) اتباع خارجی :

مطابق قانون کار و مفاد ماده ۵ قانون تأمین اجتماعی چنانچه اتباع خارجی فاقد مجوز اشتغال به کار باشند از شمول مقررات قانون تامین اجتماعی خارج و مطالبه و دریافت حق بیمه آنان منتفی خواهد بود لذا مدت اشتغال و بیمه پردازی آن دسته از اتباع بیگانه در ایامی که فاقد مجوز اشتغال به کار بوده اند قابل لحاظ و احتساب جهت برخورداری از حمایت‌های قانونی مقرر در قانون تأمین اجتماعی از جمله تعهدات بلند مدت نمی باشد مگر اینکه اداره کل اشتغال اتباع خارجی وزارت تعاون ، کار و رفاه اجتماعی صراحتاً اشتغال تبعه بیگانه در سنوات موردنظر را تأیید نماید.

با توجه به توافقات به عمل آمده فی مابین سازمان و اداره کل اتباع و مهاجرین خارجی وزارت کشور ، واحدهای اجرائی موظفند پرونده مستمری بازماندگان تبعه کشور عراق را که بازماندگان وی در کشور عراق سکونت دارند، پس از صدور حکم برقراری جهت پرداخت مستمری مربوطه به شعبه پیرانشهر از واحدهای اجرائی استان آذربایجان غربی ارسال نمایند.

در خصوص آن دسته از اتباع خارجی (به استثنای افراد تبعه کشور عراق) که طبق مقررات مستمری بازماندگان ایشان توسط سازمان برقرار گردیده ضروری است در صورت عدم سکونت بازماندگان واجد شرایط متوفی در ایران ؛ به منظور انجام هماهنگی ، تجمیع پرونده ها و ایجاد سهولت در پرداخت مستمری ، پرونده مستمری متوفی به شعبه شهدای والفجر - ۲۳ تهران ارسال گردد.

بدیهی است پرونده مستمری بازماندگان اتباع خارجی تا زمانی که در کشور ایران سکونت دارند از قاعده فوق مستثنی هستند.

۴۵) تقسیط بدهی:

به منظور ایجاد وحدت رویه و یکسان سازی امور مربوط به باز پس گیری مطالبات ناشی از بدهی آندسته از مستمری بگیران که علیرغم ضرورت بازپس دهی یکجای مبالغ اضافه دریافتی، حسب بررسی های جامع واحد اجرایی ذیربط به علت عدم توان مالی، امکان بازپرداخت یکجای بدهی مربوطه را ندارند، مسئولیت بررسی و انجام اقدامات لازم در خصوص تقسیط و وصول بدهی مذکور از تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۶ در اجرای بند "۱" یک هزارو سیصد و بیستین جلسه هیأت مدیره (مورخ ۱۳۹۱/۷/۱۶) و با توجه به مفاد بند "ب" مصوبه شماره ۱۱/۹۱/۱۱۹۵ مورخ ۱۳۹۱/۸/۲۳ مستقیماً به مدیران کل استانها واگذار گردیده است.

لذا ضمن اهتمام هر چه بیشتر در جلوگیری از ایجاد بدهی و تاکید بر وصول یکجای بدهی های ایجاد شده و لزوم رعایت کلیه ضوابط و مقررات قانونی در خصوص نحوه ارائه خدمات و حمایت های بلند مدت مقرر در قانون تأمین اجتماعی خصوصاً ضوابط مربوط به پرداخت مستمری بازماندگان؛ ضروری است به منظور تعیین تکلیف وضعیت بدهی این قبیل مستمری بگیران و وصول خسارات وارده به سازمان؛ واحد اجرایی ذی ربط در هر مورد؛ گزارشی جامع و کامل در ارتباط با علت ایجاد بدهی ، دوره بدهی و میزان آن ، معرفی عامل یا عوامل مقصر در ایجاد بدهی و وضعیت تمکن و معیشت مدیون تهیه و جهت اتخاذ تصمیم به اداره کل استان مربوطه ارسال نماید.

بدیهی است مدیران کل استان ها مجاز خواهند بود تا براساس گزارشات واصله و با در نظر گرفتن تمامی جوانب از جمله مصالح سازمان و وضعیت مالی مدیون؛ در صورت اطمینان از عدم توان مالی مستمری بگیر در بازپرداخت یکجای بدهی پس از اخذ ضمانت و تعهدنامه معتبر با تقسیط بدهی مستمری بگیران حداکثر در ۲۴ قسط اقدام نمایند.

در صورتی که مستمری بگیران به هر دلیل از جمله به دلیل قطع مستمری دارای مطالباتی باشند، مطالبات مستمری بگیر به عنوان پیش قسط منظور و از مجموع مطالبات سازمان کسر گردیده و سپس باقیمانده بدهی وی تقسیط خواهد شد.

سازمان تأمین اجتماعی
مدیرعامل

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۵/۷۸۲۷

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۸/۰۱

پوست: وارد

ضمناً در صورت اثبات تخلف و اقدام عامدانه کارکنان سازمان در ایجاد خسارت های وارده به سازمان ، ضروری است برابر ضوابط و مقررات قانونی با افراد متخلف رفتار گردد.

لازم به ذکر است پس از تعیین تکلیف نهائی وضعیت بدهی فرد ، چنانچه مدیون شرایط دریافت مستمری را همچنان دارا باشد، در قبال تضامین اخذ شده از وی پرداخت مستمری متعلقه و سایر مزایای قانونی به صورت ماهانه با رعایت تمامی ضوابط و مقررات قانونی بلامانع می باشد. بنابراین از آنجا که مدیون رأساً مسئول پرداخت و واریز وجه اقساط بدهی خویش به شماره حسابی که از سوی شعبه تعیین می گردد می باشد لذا کسر هرگونه وجه از بابت بدهی از مستمری ماهانه وی در صورت عدم تمایل مجاز نخواهد بود.

۴۶) سوابق بیمه های اجتماعی

به موجب ماده ۱۰ قانون تأمین اجتماعی از تاریخ اجرای قانون تأمین اجتماعی (۱۳۵۴/۵/۱۰)، سازمان بیمه های اجتماعی و سازمان بیمه های اجتماعی روستاییان در سازمان تأمین اجتماعی ادغام و کلیه وظایف و تعهدات و دیون و مطالبات و بودجه و دارایی و کارکنان آنها با حفظ حقوق و سوابق و..... به سازمان منتقل گردیده است. بنابراین با ادغام بیمه های مذکور در سازمان تأمین اجتماعی ارائه تعهدات به بازماندگانی که مستمری آنها در سنوات گذشته برقرار شده نیز عیناً به سازمان تأمین اجتماعی منتقل گردیده لذا رسیدگی به درخواست بازماندگانی که متقاضی فعال سازی مجدد پرونده های مستمری مختومه از این قبیل موارد می باشند، در صورت فراهم بودن کلیه شروط قانونی بلامانع خواهد بود.

همچنین چنانچه وقوع فوت بیمه شده در زمان اجرای قانون بیمه های اجتماعی باشد و بازماندگان واجد شرایط متوفی در زمان فوت با توجه به سابقه متوفی ؛ شرایط برقراری مستمری را از هر نظر طبق قانون (بیمه شده ای که ده سال آخر حیات خود لااقل حق بیمه پنج سال را که متضمن حق بیمه نود روز کار در آخرین سال حیات وی باشد پرداخته باشد و یا بیمه شده ای که بر اثر حادثه ناشی از کار یا بیماریهای حرفه ای و یا عواقب آنها فوت

نماید) احراز نمایند ، برقراری مستمری ایشان و استمرار آن بر اساس مقررات قانون تأمین اجتماعی با رعایت تمامی شروط و ضوابط قانونی مربوطه بلامانع خواهد بود .

شایان ذکر است که اساس برقراری مربوطه در این راستا، ۱۵۷۰۲ با عنوان «ماده ۶۸ قانون بیمه های اجتماعی» در سیستم مکانیزه تعبیه گردیده است.

۴۷) ماده ۹۰ قانون

در اجرای ماده ۹۰ قانون تأمین اجتماعی واحدهای امور فنی مستمری های شعب موظفند مدارک مربوط به فوت بیمه شده و نتیجه معاینات قبل از استخدام بیمه شده را طی فرم شماره ۳ بخشنامه « نحوه اجرای ماده ۹۰ قانون

تأمین اجتماعی» (پیوست ضمیمه) به مدیریت درمان استان مربوطه ارسال نمایند. در صورتی که بیمه شده فاقد معاینات اولیه باشد مراتب از سوی واحد امور فنی بیمه شدگان شعبه پیگیری و نتیجه آن به مدارک ارسالی الصاق می گردد.

در ادامه چنانچه طبق نظر مدیریت درمان استان علت فوت بیمه شده از مصادیق ذیل ماده ۹۰ قانون تشخیص داده شود واحد امور فنی مستمری ها موظف است خسارت وارده به سازمان را مطابق با مفاد ماده ۵۰ قانون تعیین و مراتب را جهت اقدامات آتی به واحد درآمد شعبه منعکس نماید.

فصل چهاردهم) فهرست بخشنامه ها و دستورهای اداری بازنگری شده

۱. بخشنامه شماره ۴۴۱ فنی (لزوم برخورداری از شرایط استحقاق مستمری هنگام فوت بیمه شده)
۲. بخشنامه شماره ۴۸۰ و ۴۸۰/۱ فنی (برقراری مستمری درباره بیمه شدگانی که به علت همکاری با نیروهای مسلح شهید یا معلول شده یا می شوند)
۳. بخشنامه شماره ۵۵۸ فنی (بند یک ماده ۸۱ قانون)
۴. بخشنامه شماره ۵۷۹ فنی (حداقل و حداکثر مجموع مستمری قابل پرداخت بازماندگان)
۵. بخشنامه شماره ۵۹۹ فنی (مستمری فرزندان اناث)
۶. بخشنامه شماره ۶ مستمری ها (ترمیم مستمری بیمه شدگانی که در جریان انقلاب اسلامی و به سبب آن شهید و یا از کار افتاده کلی شده اند)
۷. بخشنامه شماره ۱۱ مستمری ها (برقراری و پرداخت مستمری فرزندان اناث بیمه شدگان متوفی)
۸. بخشنامه شماره ۱۱/۱ مستمری ها (حذف قسمتی از بخشنامه شماره ۱۱ مستمری ها)
۹. بخشنامه شماره ۱۱/۲ مستمری ها (چگونگی برقراری مستمری فرزندان اناث بیمه شدگان متوفی)
۱۰. بخشنامه شماره ۱۹ مستمری ها (پرداخت مستمری بازماندگان بیمه شدگان شهید)
۱۱. بخشنامه شماره ۲۰ مستمری ها (برقراری مجدد مستمری در صورت فوت شوهر دوم)
۱۲. بخشنامه شماره ۲۰/۱ مستمری ها (برقراری مجدد مستمری در صورت فوت شوهر دوم)
۱۳. بخشنامه شماره ۲۴ مستمری ها (شرایط برقراری مستمری بازماندگان بیمه شدگان فوت شده)
۱۴. بخشنامه شماره ۲۴/۱ مستمری ها (شرایط برقراری مستمری بازماندگان بیمه شدگان متوفی و پرداخت غرامت مقطوع فوت)
۱۵. بخشنامه شماره ۲۴/۲ مستمری ها (لغو قسمتی از بخشنامه ۲۴/۱ مستمریها)
۱۶. بخشنامه شماره ۳۹ مستمری ها (تسریع در برقراری احکام مستمری بازماندگان)
۱۷. بخشنامه شماره ۵۰ مستمری ها (اصلاح شیوه پرداخت مستمری بازماندگان)
۱۸. بخشنامه شماره ۵۵ مستمری ها (قانون الحاق یک تبصره به ماده ۸۰ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و... مصوب ۸۷/۲/۱۸ مجلس شورای اسلامی)

۱۹. بخشنامه های ۵۶/۱، ۵۶/۲، ۵۶/۳ و ۵۶/۴ در برقراری مستمری بازماندگان در اجرای قوانین بودجه
۲۰. بخشنامه شماره ۶۲ مستمری ها (رای شماره ۱۳۹ هیات عمومی دیوان عدالت اداری)
۲۱. بخشنامه شماره یک بازماندگان (تلخیص و تجمیع بخشنامه ها، دستورالعمل ها و دستورهای اداری...)
۲۲. بخشنامه شماره ۶۵/۱ مستمری ها (پرداخت مستمری بازماندگان متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه)
۲۳. بخشنامه شماره ۶۷ مستمری ها (قانون حمایت خانواده)
۲۴. دستوراداری شماره ۶/۱۶۸۷۵ حوزه فنی و درآمد (اجرای بخشنامه شماره ۵۶۸ فنی)
۲۵. دستور اداری شماره ۵۱/۶۳۹۱ حوزه فنی و درآمد (بخشنامه ۵۶۸ فنی)
۲۶. دستوراداری شماره ۷۵۸۵۶ حوزه فنی و درآمد (برقراری مستمری بازماندگان)
۲۷. دستوراداری شماره ۵۰۰۰/۷۸۱۸۰ حوزه معاونت فنی و درآمد (برقراری مستمری بازماندگان)
۲۸. دستوراداری شماره ۵۰۰۰/۱۰۲۱۷۱ حوزه فنی و درآمد (پرونده های مستمری بازماندگان چندقسمتی)
۲۹. دستوراداری شماره ۵۰۰۰/۳۹۸۰۳ حوزه فنی و درآمد (چگونگی احراز شرایط تحت تکفل بودن پدر و مادر و شوهر بیمه شده زن و نحوه برخورداری آنان از حمایت های مقرر در قانون)
۳۰. دستورالعمل شماره ۳/۳۰۴۸ (پرداخت مستمری به وکیل)
۳۱. دستوراداری شماره ۵۰۰۰/۸۲۶۶۰ حوزه مشترک فنی و درآمد، امراستان ها و اداری و مالی (ارجاع پرونده مستمری بگیران)
۳۲. دستوراداری شماره ۵۰۰۰/۸۵۰۶۹ (چگونگی معرفی مستمری بگیر، وکیل یا قیم جهت افتتاح حساب)
۳۳. دستوراداری شماره ۵۰۳۲/۱۵۰۸۳ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۱۲ (کنترل و دقت در برقراری و پرداخت مستمری پرونده های تک نفره)
۳۴. دستور اداری تقسیط بدهی مصوب یک هزار و سیصد و بیست و یکمین جلسه هیات مدیره مورخ ۱۳۹۰/۷/۱۶ و مفاد بند ب مصوب ۱۱/۹۱/۱۱۹۵ مورخ ۱۳۹۱/۸/۲۳
۳۵. دستوراداری شماره ۱۰۱۸۳۱۶/۱۰۰۰ (اجرای بند ۱۰۳ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور)
۳۶. مصوبات مورخ ۱۳۷۲/۸/۱ و ۱۳۷۳/۲/۲۶ شورای عالی تأمین اجتماعی
۳۷. دستور اداری شماره ۱۰۰۰/۹۳/۱۲۸۴۹ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۱۶ (حذف بند د بخشنامه ۶۵/۱ مستمری ها)
۳۸. دستور اداری شماره ۵۰۳۰/۹۴/۲۱۰۸ مورخ ۱۳۹۴/۵/۲۷ (ابلاغ دادنامه شماره ۱۳۵ مورخ ۱۳۹۴/۲/۲۱ هیات عمومی دیوان عدالت اداری)

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

سازمان تأمین اجتماعی
مدیرعامل

شماره: ۱۰۰۰/۹۵/۷۸۲۷
تاریخ: ۱۳۹۵/۰۸/۰۱
پوست: دارد

۳۹. دستوراداری شماره ۵۰۳۰/۹۵/۳۵۳ مورخ ۱۳۹۵/۲/۵ (ابلاغ دادنامه شماره ۶۳ مورخ ۱۳۹۴/۱/۳۱ هیات عمومی دیوان عدالت اداری)

مسئول حسن اجرای این بخشنامه معاونت های فنی و درآمد، امور استان ها و اداری مالی در ستاد مرکزی، شرکت مشاور مدیریت و خدمات ماشینی تأمین، مدیران، معاونین، روسا و کارشناسان ارشد امور فنی مستمری ها در ادارات کل استان ها و روسا و معاونین و مسئولین ذیربط در واحدهای اجرائی خواهند بود.

و من... التوفیق
دکتر سید تقی نوربخش
مدیرعامل